

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
FELSEFE PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**CHARLES TAYLOR'IN FELSEFESİNDE
OTANTİKLİK KAVRAMI**

**FUNDA ÖZKAYA
15730005**

**TEZ DANIŞMANI
Dr. SONGÜL DEMİR**

**İSTANBUL
2019**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
FELSEFE PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**CHARLES TAYLOR'IN FELSEFESİNDE
OTANTİKLİK KAVRAMI**

**FUNDA ÖZKAYA
15730005**

**TEZ DANIŞMANI
Dr. SONGÜL DEMİR**

**İSTANBUL
2019**

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
FELSEFE PROGRAMI

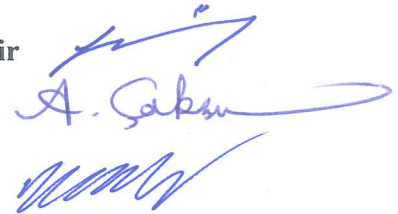
YÜKSEK LİSANS TEZİ

CHARLES TAYLOR'IN FELSEFESİNDE
OTANTİKLİK KAVRAMI

FUNDA ÖZKAYA
15730005

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:
Tezin Savunulduğu Tarih: 27/09/2019
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Dr. Öğr. Üyesi Songül Demir
Jüri Üyeleri	: Doç Dr. Ali Çaksu
	Prof. Dr. Mehmet Günenç

İSTANBUL
EYLÜL 2019

ÖZ

CHARLES TAYLOR'IN FELSEFESİNDE OTANTİKLİK KAVRAMI

Funda Özkaya

Eylül, 2019

Charles Taylor, günümüzün önemli düşünürlerinden biridir. Siyaset kuramı, sosyal bilimler felsefesi ve düşünceler tarihi Kanadalı düşünürün, başlıca ilgi alanlarını oluşturur. Taylor'ın çalıştığı ve yeni bir yorum getirdiği konuların başında ise modernlik gelir. Taylor, otantikliğin modernlik ile birlikte ortaya çıktığını savunur ve kavramın arkasında güçlü bir ahlaki idealin olduğunu düşünür. Günümüzde modernliğin sıkıntıları olarak gördüğü problemlerin otantikliğin arkasındaki bu ahlaki ideali saptırdığını düşünen Taylor, otantikliğin ardındaki ahlaki gücün anlaşılması için bu sıkıntıları aşmak gerektiğinden bahseder. Bu sıkıntıları aşarken yapılmaması gereken üç farklı şeyi betimler. Bunlardan ilki otantikliği överken tamamen objektif bakış açısını yitirip eleştirilecek taraflarını görmezden gelmektir. İkincisi otantikliği küçümseyip onu sadece narsisizmin bir versiyonu olarak görmektir. Üçüncüsü ise bu iki yol arasında orta bir yol bulmak için birinin kazandırdıkları uğruna diğerinin kaybettirdiklerine göz yummaktır. Taylor bu üç yolun haklı bulduğu tarafları olsa da hiç birinin tam olarak otantiklik karşısında takınılması gereken tavır olmadığını öne sürer. Taylor'a göre yapılması gereken otantikliğin ardındaki ahlaki gücü küçümsemeden ve onu sapkın biçimler alacak şekilde yüceltmeden tanımlamaktır. Bu, her bireyin kendine göre doğrularının olabileceği görüşüne kayma yaşanmazsa yani göreciliğin (relativism) tuzaklarına düşülmezse başarılabilir. Taylor'a göre görecilik her ne kadar onu destekler gibi görünse de otantikliğe ket vuran bir yaklaşımdır. Taylor görecilikten kurtulmanın yolunu ise ortak anlam ufukları geliştirmek olarak tarif eder. Taylor'a göre modernliğin üç sıkıntısı olan bireyciliği, araçsal aklın (instrumental reason) öncelik kazanmasını ve yumuşak despotluk (soft despotism) karşısında özgürlük yitimini aşmanın yolu yine ortak bir mücadeleden geçer. Yani Taylor, bireyin kendi otantikliğinin ancak -o birey için önemli olan ilişkide olduğu diğer bireyler-anlamalı ötekiler ile birlikte diyalojik olarak inşa edebileceğini belirtir. Temelde otantikliğin savunulması gereken bir ahlaki ideale sahip olduğunu ileri sürer.

Anahtar Kelimeler: Otantiklik, Charles Taylor, Modernlik.

ABSTRACT

THE CONCEPT OF AUTHENTICITY IN PHILOSOPHY OF CHARLES TAYLOR

**Funda Özkaya
September, 2019**

Charles Taylor is one of the most important philosophers of our time. The Canadian philosopher is mainly interested in the theory of politics, philosophy of social sciences and the history of thought. One primary subject that Taylor works upon and interprets is modernity. Taylor asserts that this concept has emerged with modernity and believes that a strong ethical ideal rests behind the concept. Taylors thinks that such problems, which he considers as the inconveniences of modernity today, deviates this ethical ideal behind authenticity. And he states that such inconveniences should be overcome in order to comprehend this ethical power behind authenticity. He describes three different things not to be done while overcoming these inconveniences. The first of these is losing the objective point-of-view while praising authenticity and ignoring the parts that will be criticized. The second one is belittling authenticity and only seeing it as a version of narcissism. The third one is conniving at what others are losing for the sake of what another one brings in order to find a midway between these two. Taylor asserts that although these three means have righteous aspects, none of them represents an attitude that should be adapted for authenticity. According to Taylor, one should define authenticity without ignoring the power behind it and without praising it in manners that will give it warped formats. We can achieve this only if we do not fall into the traps of relativism, which represents a thought asserting that each individual can have his/her own truth. According to Taylor, relativism is an approach that impedes authenticity although it seems to support it. Taylor defines expanding the horizons of common meaning as the means to get rid of relativism. Again according to Taylor, common struggle is the means to overcome individualism, the prioritization of instrumental reason and the loss of freedom in the face of soft despotism, all of which represent three inconveniences of modernity. In conclusion, Taylor claims that the authenticity of an individual can only be constructed dialogically in the company of other individuals -with whom he/she has important relations - namely with meaningful others. He asserts that authenticity possesses an ethical ideal that should be defended.

Key Words: Authenticity, Charles Taylor, Modernity.

ÖN SÖZ

Otantiklik benim için anlaşılması önemli bir kavram olmuştur. Kavramın arkasındaki ahlaki gücü anlamamanın aynı zamanda sapkın biçimlerine kaymadan bunu hayatıma geçirmenin mümkün olup olmadığını araştırırken bunun mümkün olduğunu iddia edip, yollarını açıklayan Charles Taylor ile karşılaşmak benim için heyecan verici bir an olmuştur. Bu tezi yazmamda bana yardımcı olan danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Songül Demir'e, yaptığı yerinde, geliştirici ve eğitici yönlendirmeler için çok teşekkür ederim. Değerli oğlum Bora'ya sabrı için, eşime tezi yazmaya başlamamda yardımcı olduğu için, arkadaşım Leyla'ya beni yüreklendirdiği için ve arkadaşım Esra'ya bana bu süreçte her açıdan çok destek ve yardımcı olduğu için çok teşekkür ederim.

İstanbul; Eylül, 2019

Funda Özkaya

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
1. GİRİŞ	1
2. OTANTİKLİK KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE DÖNÜŞÜMÜ.....	4
2.1. Otantiklik Kelimesinin Etimolojik İncelemesi	4
2.2. Otantiklik Kavramının Felsefi ve Tarihsel Gelişimi	4
2.3. Otantiklik Kavramının İlgili Kavramlar ile İlişkisi.....	11
2.3.1. Otantiklik ve İçtenlik	11
2.3.2. Otantiklik ve Otonomi	13
2.3.3. Otantiklik ve Benlik	15
2.4. Otantiklik Kavramının Kritiği.....	17
3. CHARLES TAYLOR’IN FELSEFİ DÜŞÜNCESİNDE OTANTİKLİK KAVRAMI.....	22
3.1. Charles Taylor’ın Otantiklik Tanımı.....	23
3.1.1. Otantikliğin Benlik ile İlişkisi	25
3.1.2. Otantiklik ve Görecilik.....	26
3.1.3. Otantikliğin Modernlik ile İlişkisi.....	28
3.1.4. Kendini Belirleme Özgürlüğü	31
3.1.5. Otantikliğin Toplumsal Yansımaları.....	32
3.2. Otantikliğin Epistemolojisi	33
3.3. Otantikliğin Ontolojisi	37
3.4. Charles Taylor’ın Otantiklik Kavramı Hakkındaki Düşüncelerinin Değişimi	39

3.4.1. Charles Taylor’ın Dini İnancının Otantiklik Kavramına Etkisi	43
3.5. Charles Taylor’ın Otantiklik Kavramı ile İlgili Görüşlerine Yapılan Eleştiriler	47
4. SONUÇ.....	50
KAYNAKÇA	53
ÖZ GEÇMİŞ.....	56

1. GİRİŞ

Otantiklik kavramı son zamanlarda dikkat çekmeye başlayan ve sosyal bilimlerde; felsefe, sosyoloji, psikoloji ve siyaset bilimi alanları da dahil olmak üzere, üzerine yapılan çalışmalarda artış olan bir kavramdır. Modern yaşam ile beraber ortaya çıkmış bir kavram olan otantikliğin farklı düşünür ve bakış açılarına göre tanımı da değişiklik göstermiştir. Genel tanımlanma biçimi kabaca “kendini tanımak ve kendi olmak yani gerçek yüzünü, içsel benini tanıdıktan sonra neysen o olarak kendini dışa vurmak” olarak yapılabilir.¹ İnsan, hayatını daha anlamlı yaşamak ister ve bunun için sorgulamalara girer. Bu sorgulamayı yapmak için kişinin öncelikle kendine karşı dürüst olması, kendini tanıması ve başkalarına öykünmeden kendisi ne ise onu bulup ifade etmesi yani otantik bir tavır içinde bulunması gerekmektedir. Bu tavrı geliştirebilmenin yolu öncelikle otantikliği doğru bir şekilde kavramaktan geçiyor. Günümüzde artan sosyal medya kullanımı, bireycilik anlayışı ve konformist yaşam tarzlarının benimsenmesi gibi gelişmeler kavramın daha iyi anlaşılmasının önemini arttırmıştır. Bunun sebebi tüm bu modern hayatın getirdikleri ile modern bireyler olarak bizlerin kendimize ve topluma yabancılaşmamız, kendimizle olan iç irtibatımızı çoğu zaman kaybetmiş olmamızdır. Kavramın daha iyi anlaşılması, bireyciliğin, narsisizm ile ilişkilendirilen biçimler almasının önüne geçecektir. Ancak bu şekilde yaptığımız eylemleri anlamlı kılma çabalarımız, kendimize karşı dürüst olarak kendimizle olan irtibatımızı sağlamlaştırmak, ortak bir anlam ufku geliştirme yoluyla karşılık bulacaktır.

Kavramı bireyciliği destekleyen varoluşçu düşünürler açısından incelemek yerine Charles Taylor gibi bireyciliğe daha eleştirel bakan, onun narsisizme yol açan taraflarını fark eden ve günümüzdeki gelişmelerin de bireyi nasıl etkilediğini gözlemleyen, modern topluma getirdiği eleştiriler ile farklı bir duruş sergileyen bir düşünürün gözünden bakmak bu açıdan daha uygun görünüyor.

¹ Charles Guignon, **Kimim Ben: Otantik olmak**, çev. Abdüllatif Tüzer, (Ankara: Lotus Yayınevi, 2008), 7.

Belirtilen sebeplerden ötürü bu çalışmanın amacı günümüz önemli düşünürlerinden Charles Taylor'ın felsefi düşüncesinde otantiklik kavramını farklı açılardan incelemek ve açık, seçik, anlaşılır bir hale getirmektir. Otantiklik kavramının ortaya çıkışı, gelişimi ve günümüzdeki halini alma serüveni oldukça uzun olduğu ve kavram çok çeşitli düşünürlerce ele alınıp işlendiğinden burada fazlaca detaylandırmak mümkün görünmemektedir. Bu nedenle kavram genel hatları ile verilecek ve daha sonra Charles Taylor'ın kavramı ele alışına geçilecektir. Genel hatlardan, kavramın anlamında değişim ve dönüşüme neden olan felsefecilerin düşünceleri ve Taylor'ın üzerinde durduğu kısımlar kastedilmektedir.

Bu çalışmanın ikinci bölümünde öncelikle kavramın ortaya çıkışını anlamak için önemli bir yol olan etimolojik incelemesi yapılacaktır. Daha sonra kavramın, tarihsel ve toplumsal dönüşümlerden nasıl etkilendiği ve geliştiği verilecektir. Bu gelişim sırasında etkileşim içinde bulunduğu diğer önemli kavramlar olan benlik, otonomi ve içtenlik kavramları ile arasındaki ilişki değerlendirilecektir. Bu bölümde son olarak, üzerine yapılan çalışma ve eleştiriler verilerek kavramın kritiği yapılacaktır. Bu çalışmada otantiklik kavramı hakkında genel çerçeveyi çizerken birçok yan kaynağın yanı sıra bu konularda yapılmış diğer tez ve çalışmalardan da yararlanılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Charles Taylor çok kısa bir şekilde tanıtıldıktan sonra düşünürün otantiklik kavramını nasıl tanımladığı verilecektir. Taylor'ın otantiklik hakkındaki görüşlerini içeren eseri *The Ethics of Authenticity* bu çalışmanın temel kaynağını oluşturmuştur. Bunun yanı sıra yine Taylor'ın *Benliğin Kaynakları*, *Seküler Çağ* kitaplarından da önemli ölçüde yararlanılmıştır.

Taylor'ın otantiklik ve benlik arasında kurduğu ilişkiye, benliğe odaklanmanın kavrama olan etkisine ayrı bir başlıkta yer verilecek, daha sonra düşünürün üzerinde durduğu bir diğer konu olan görecilik ile kavram arasında kurduğu ilişki betimlenecektir. Taylor, modernlik ile otantikliği birlikte ortaya çıkan iki olgu olarak açıklar ve yakından ilişkilendirir. Bu ilişki yine bu bölümde ele alındıktan sonra otantikliğin toplumsal yansımaları ile bölüme devam edilecektir. Taylor'a göre kendini belirleme özgürlüğü, otantikliğin ortaya çıkmasında önemli yer tutan bir idealdir. O bunu pozitif özgürlük kapsamında ele alıp tartışır. Bu çalışmada bunu nasıl ele aldığı yine üçüncü bölümde verilecektir. Taylor'ın otantiklik tanımının epistemolojisi ve ontolojisi incelenecek ve daha sonra düşünürün bu konu hakkındaki

düşüncelerinin dönüşümü ve dini inancının buna etkisi değerlendirilecektir. Son olarak düşünürün otantiklik kavramına getirilen eleştirilere kısaca yer verilecektir.

Sonuç bölümünde, otantiklik kavramının nasıl bir ideale dönüştüğü ve modernliğin sıkıntıları ile birlikte saptığı yanlış yollardan nasıl dönüleceği hakkında Taylor'ın getirdiği öneriler üzerinde durulacaktır. Taylor'ın *Moderliğin Sıkıntıları*'nda betimlediği sıkıntılardan yine düşünürün sunduğu çözümler ile kurtulmanın mümkün olup olmadığı tartışılacaktır.

2. OTANTİKLİK KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE DÖNÜŞÜMÜ

2.1. Otantiklik Kelimesinin Etimolojik İncelemesi

Bir kelimenin etimolojik olarak incelenmesi kelimenin ortaya çıkışını ve daha sonra geçirdiği evrimini anlamak ve şimdi nasıl kullanıldığı hakkında daha geniş bir kanıya varmak açısından önem taşımaktadır. Bazı kelimeler orijinallerinden çok farklı anlamlara evrilmiş olsalar da kelimeyi anlamak için atılan bu ilk adımın farklı bakış açıları kazandırdığı yadsınamaz. İşte bu sebeplerden bu çalışmada da ilk olarak otantiklik kelimesinin kökenini inceleyeceğiz.

Otantiklik ilk olarak 1800’lerde şu anda kullanıldığı hali ile kullanılmaya başlanmıştır. Bundan önce kelimenin ilk halleri farklı dillerde farklı şekillerde yer almıştır. Yunanca benlik anlamına gelen “autos” ile yine Yunanca yapan, olan anlamındaki “hentes” kelimesinin birleşimi ile “authentēs” kelimesi ortaya çıkmış, kişinin kendi otoritesi ile hareket etmesi anlamını taşımıştır. Daha sonra bu kelimeden yine Yunanca “authentikos” kelimesi “asıl, hakiki, orijinal” anlamını taşıyarak türemiştir. Bu kelime Ortaçağ Latincesine de aynı anlamla “authenticus” olarak geçmiştir. Eski Fransızcaya ise “authentique” olarak giren kelime 14. yüzyılın ortalarında İngilizcede nihayet “authentic” olarak kullanılmaya başlamıştır.²

2.2. Otantiklik Kavramının Felsefi ve Tarihsel Gelişimi

Otantiklik kavramının tarihsel gelişimini ve benzer kavramlarla arasında olan ilişkiyi incelerken temel kaynak olarak *Stanford Encyclopaedia of Philosophy*’nin Varga ve Guignon gibi günümüz otantiklik hakkında görüş bildirip eser ortaya koyan önemli düşünürlerinin hazırladığı *Authenticity* maddesinden önemli ölçüde yararlandık. Günümüz düşünürlerinden otantiklik kavramı üzerine eğilen Ferrarra ve Galomb eserlerinden yararlandığımız diğer önemli düşünürlerdir. Yakın zamanda otantiklik üzerine yapılan felsefi çalışmaların hemen hepsinin kaynakçalarında mutlaka bu isimlere rastlanmaktadır.

² “Online Etymology Dictionary”, Authentic, <https://www.etymonline.com/word/authentic> [27.03.2019]

Bir şeyin otantik olduğunu söylemek, menşeyini yansıttığını ya da kökenini ortaya koyduğunu ifade etmektir. Ancak, otantikliği insana atfedilen bir özellik olarak tartışırken, otantiklik ile yozlaşmışlık arasındaki ayrım daha karmaşıktır. Çünkü bu durumda şu soru ortaya çıkar: Kendisi olmak ya da gerçekten kendini temsil etmek nedir? Bir yandan, kendin olmak kaçınılmazdır, çünkü ne zaman bir seçim yapsak ya da bir davranışta bulunsak, bu şeyleri yapan kişi kendimizizdir. Ancak, öte yandan, bazen aklımızdan geçen bazı düşüncelerin, aldığımız kararların ve yaptığımız eylemlerin gerçekten bizim olmadığını ve dolayısıyla kim olduğumuzu gerçekten ifade etmediğini söylemeye meyilliyizdir. Buradaki ikinci bağlamda kullanıldığında otantiklik, kişinin kendisinin olmayan arzulara, amaçlara, motivasyonlara, inançlara göre hareket etse de gerçekte ayrı, saklı, kendine özgü bir kimliği olduğu anlamına gelir.³

Bu idealin, modern dünya görüşünü şekillendiren uzun bir Batı düşünce geleneğinde kendine yer bulup geliştiği anlaşılır. Uzun felsefi soyağacı ve sayısız çağrışımları nedeniyle, otantiklik ele alınması zor bir kavramdır. Otantiklik fikrinin daima Batı düşüncesinin bir parçası olduğu iddia edebilir fakat Sokrates'in otantik olan ve olmayan arasındaki ayrımı "kendini bil" öğütü ile yapması, Delphi'deki Apollon Tapınağı'nda bulunan "Kendini Tanı" çağrısı bir kenarda durmaktadır. Benzer şekilde, hem Augustinus'un hem de Seneca'nın çalışması, bir şekilde daha doğru ve "daha yüksek" olan içsel bir şey ile yanlış olan dışsal bir şey arasındaki bu ayrımı yapar. Ancak, bugün anladıklarımıza göre otantikliğin sonucuna varmadan önce, Batı düşüncesinin başından itibaren merkezi bir rol oynamış, söz konusu benlik anlayışına dikkat etmeliyiz. Stoacı yaklaşımda benliğin otantikliği içsel bir şeyle bir arada olmaktan uzaktır. Aksine, benliğin keşfedilmeye ve beslenmeye değer olduğu düşünülen boyut, tam olarak kendini aşan bir şeye işaret eden benlik boyutudur. Dolayısıyla, iyi bir yaşam, yalnızca kendisiyle birebir olmaktan uzaktır, ama aynı zamanda kendini evren ile aşmayı da içerir.⁴ Sokrates örneğinde, otantik öz-bilgi, benzersiz kişisel özellikleri saptamak için içeriye dönme meselesi değildir. Sokrates, kişisel bir "içsellik" sahip bir birey olarak öz benlik anlayışından bahsetmez. Varlıklar, birbiriyle ilişkili bir kozmik ağın parçaları olarak kabul edilir ve bireysellik, bu daha geniş bütün ile olan ilişkinin belirlediği şekilde anlaşılır; işlerin nasıl olması

³ Somogy Varga, Charles Guignon, "Authenticity", *Stanford Encyclopaedia of Philosophy*, (Stanford: Stanford University Press, 2017), <https://plato.stanford.edu/entries/authenticity/> [27.03.2019]

⁴ Somogy Varga, *Authenticity as an Ethical Ideal*, (New York: Routledge, 2012), 13.

gerektiğini belirleyen daha geniş bir evrendir. Bu görüşe göre, öz-bilgi ve otantiklik içsellikle ilgili değil, “işlevinizi belirleyen idealle daha iyi eşleşebilmek için kendinizde özel ve ayırt edici olanı dışlamak” ile ilgilidir. Dolayısıyla, güçlü iç özellikler, kişisel arzular ve gerçekte kişinin kim olduğunun temelini teşkil eden duygular, yaşadığı düzen ile ilgili gerçekliği tehlikeye atan kişisel yükler olarak bile görülebilir.⁵

Taylor, Augustine’in, içsellik ve dışsallık arasındaki boşluğu derinleştirerek Batı kültürünü şekillendiren daha derin bir içsellik kavramı yarattığına dikkat çeker. Augustinus, *De vera Religione*’da, otantik bir yaşam sürmek için “Dışarı çıkmayın; kendi içinize dönün. İçeride insan gerçeği yaşar” tavsiyesinde bulunur.⁶ İtiraflarının 10. Kitabında, içsel benliği belirtmek için kalp sembolünü kullanır. Kalp sembolü sadece içsellığe doğru bir yolculuk değil, aynı zamanda kişiselleştirilmiş bir maneviyat anlamını taşır. Augustinus için iç alan Tanrı’nın yaşadığı yerdir ve burada insanlık ile gerçekten birleşmiştir. Bu nedenle, Taylor’a göre Augustinus’un bahsettiği, sadece içsel bir yolculuk olarak anlaşılmamalıdır, bu içsellığı Tanrı’ya ve insanlığa doğru aşan bir şey olarak anlaşılmalıdır. Sonuç olarak, Augustinus, dış “yanlış” ve iç “gerçek” benliğin modern dualitesine giden yolu temizler, ancak iç yönelim, içsellığı tam olarak aşan bir yönelim olarak ortaya çıkar. Taylor’a göre bu, Augustinus’un benlik anlayışının modern ve çağdaş otantiklik anlayışlarıyla karşılaştırıldığında ne kadar farklı olduğunu göstermektedir. Varga’ya göre Augustinus’un tanımladığı benlik, tanımlanamayan bir bilgi kaynağı olarak görülmez, Tanrı’nın varlığının kaynağı olarak ona bağlıdır. Gerçek ve yanlış benlik arasındaki ayrım, ikincisi dünyasal benliği ifade eder. Bu benlik sadece eylemlerimizin kaynağı gibi görünüyor, çünkü Augustinus için Tanrı eylemlerimizin gerçek kaynağıdır. Bu nedenle, iç gözlem bizi gizli güce yaklaştırırken güvenilmez ve eksik kalır. Çünkü “içinde insanın ruhunun bilmediği bir insan vardır.”⁷

Sonuç olarak, otantikliğin eskiden beri Batı düşüncesinin bir parçası olduğunu savunabiliriz. Bunu yaparken Yunan, Roma ve erken dönem Hıristiyanlığın, otantik benlik hakkındaki görüşlerinin, modern ve çağdaş otantiklik anlayışımızdan ne kadar

⁵ age, 14.

⁶ Charles Taylor, *Sources of Self: The Making of The Modern Identity*, (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1989), 129.

⁷ Varga, age, 14. Aksi belirtilmediği takdirde İngilizce eserlerden yapılan alıntıların çevirileri bana aittir.

farklı olduğunu görmek gerekir. Augustinus gibi yazarlarda bulduğumuz şey, içe doğru saf bir dönüşle ilgili değildir. Aksine, bu “içe ve yukarıya doğru” bir dönüşdür.⁸

Otantiklik kavramı, Rönesans dönemindeki dünya görüşünün değişmesi ile birlikte daha belirgin bir biçimde ortaya çıkmaya başlamıştır. Rönesans düşünürlerinin hümanist ve rasyonel yaklaşımı ile din merkezli değil, insan merkezli bir anlayışa geçiş yapılmıştır.⁹ On yedinci ve on sekizinci yüzyıllardaki bu önemli kültürel değişiklikler, Batı dünyasında otantikliğin yeni bir ideal olarak ortaya çıkmasına neden olur. Bu dönemde insanlar, sosyal ilişkiler sistemlerinde yer tutan nesnelerden ziyade bireyler olarak görülmeye başlanır. Bireyin önemi üzerine yapılan bu vurgu, bireyin olağanüstü özellikleri veya özel bir bilgiye erişimi nedeniyle olmamıştır. Bireyin kendisi, bir birey olduğu için bireyin ilgi odağı haline gelmiştir. Bunu otobiyografilerin yazımındaki ve kişilerin kendi portrelerinin çizimindeki artıştan da görebiliriz. Aynı dönemde toplum, birbiriyle etkileşime giren bileşenlerin organik bir bütünü olarak değil, bireysel insanların bir toplamı olarak tanımlanmaya başlamıştır. Yani kendine has bir yapı olarak değil, suni bir “sosyal sözleşmenin” sonucu olarak ortaya çıkmış bir sosyal sistemden ibaret olarak görülmüştür. İnsan olmanın, belirli sosyal normlarla karşı karşıya geldiğinde bile, benzersiz ve ayırt edici olma yoluyla en iyi şekilde karşılık bulacağı kabul edilmiştir.¹⁰

Aydınlanma çağında ortaya çıkıp romantizm ile dönüşen otantiklik kavramı, Descartes’ın “ayrık aklı” ve Rousseau’nun “varoluş duygusu” gibi diğer bireycilik çeşitlerinde filizlenmiştir. Otantiklik, ahlaki bir ideal, doğru ve yanlışın sezgisel olarak bilinmesi hali ve kendine karşı dürüst olma, biçimlerinde tanımlanmıştır. Bu tanımlamaların belirsizliği ve kavramın kendi doğasından da kaynaklanan kişilerin tanımının farklı olabilmesi Charles Taylor’ın dikkat çektiği sıkıntıların doğmasına neden olur.¹¹ Bu sıkıntılardan daha sonra 3. bölümde bahsedilecektir.

Charles Taylor’ın içe dönüklük dediği noktaya geldiğimizde bu konuda giderek artan bir farkındalık olduğunu görürüz. Taylor, bununla modern batı toplumunda görülen, insanın iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılarak işlenmesinin, zamanımıza özgü bir şey olduğunu ileri sürer. Hatta modern birey anlayışımızın içedönüklük anlayışı ile

⁸ Taylor, 1989, 134.

⁹ Michael Heyns “**Transforming Authenticity Appropriating The Concept of Charles Taylor from a Christian Point of View**” (Master Tezi, North-West University, 2017) 7.

¹⁰ Varga, Guignon, age.

¹¹ Heyns, age, 93.

oluşturduğunu iddia eder.¹² İnsanın düşüncelerinin içsel alana ait olduğunu, bu düşüncelerin söylendiğinde artık dış alana çıktığı anlayışını garipsemediğimizi, eski çağlarda da bu kabullerimizin yer aldığını düşünmeye meyilli olduğumuzu bu yüzden tam anlamıyla o zamanlardaki yaşamı idrak edemediğimizi belirtir. Buna eski şamanların insanın üç ruhu olduğuna bunlardan birinin kendi başına insandan bağımsız hareket edebildiğine inandıkları inancı örnek olarak gösterir. Burada karşımıza insanın bozulmaz bir bütün olduğu, bir içsel derinliği bulunup ve bunun zıttı olarak dışsal alanının olduğunu kendi kabullerimizden yola çıkarak öne sürdüğümüzü belirtir.¹³ Sonuçta bütün ayırım, bireyin özel ve tekil bireyselliği ile kamusal benliği arasındaki ayırmadır.

Otantiklik ideali, kendini geliştirme kültürünün özünü oluşturur. Bu kültür içinde yazan düşünürlerin en etkili olanları ya açık ya da örtük bir biçimde otantik olma ideale atıfta bulunur. Bu düşünürler sadece New Age yazarlarının değil çok çeşitli yönelimlerdeki düşünürlerin de konularında önemli yer tutmuştur. Örneğin Heidegger'in otantiklik kavramını ele alış biçimi, bu kavrama nüfuz etmek isteyen düşünürleri etkilemiştir.¹⁴ Heidegger, Türkçede sahicilik veya bu çalışmada kullandığımız şekli ile otantiklik olarak çevrilen kavramı Almancada "Eigentlichkeit" olarak kullanır. Kavramın İngilizcedeki karşılığı olan authenticity sözcüğünün, Eski Yunanca "authentikos" tan türetilmiş olduğunu belirtmiştik. Sözcüğün Eski Yunanadaki kullanımı, Heidegger'in vurguladığı biricikliği değil; egemenlik ve otorite kavramlarını işaret etmektedir. Heidegger bu farkı vurgulamak için Almanca karşılığı olan "authentizität" kelimesini değil "Eigentlichkeit" kelimesini kullanır. Kavram, Kant, G.F. Meier, Dilthey gibi farklı düşünürlerin eserlerinde de karşımıza çıkar.¹⁵

Varoluşçu düşünürler, Augustinus'dan ve antik dönem filozoflarından farklı olarak otantikliği, toplum veya tanrı ile ilişkilendirmeden bireyin kendisinin inşa edeceği bir yaklaşım olarak tanımlarlar. Kierkegaard, insanı benlik olarak tanımlarken insanın

¹² Charles Taylor, **Benliğin Kaynakları: Modern Kimliğin İnşası**, çev. Sema Aygül Baş, Bilal Baş 2. bs. (İstanbul: Küre Yayınları, 2018), 177.

¹³ Age, 181

¹⁴ Guignon, age, 13.

¹⁵ Rudolf A. Makkreel, "Otantik Yorumdan Otantik İfşaya Doğru: Kant ile Heidegger Arasındaki Mesafeyi Aşmak", **Heidegger**, ed. Özgür Aktok, Metin Bal, çev. Kurtul Gülenç (Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2010): 309-332.

kendisi ile ilişkisini anlaması ve bu ilişkilendirmeyi yapması ile benliğin oluştuğunu belirtir.

“Bir insan ruhtur. Ama ruh nedir? Ruh benliktir. Ama benlik nedir? Benlik, kendisini kendine bağlayan bir ilişkidir ya da ilişkinin kendisini ilişki içinde kendisi ile ilişkilendirmesidir; benlik ilişki değil, ilişkinin kendisini kendisiyle ilişkilendirmesidir. Bir insan sonsuz ve sonlu, zamansal ve ebedi, özgürlük ve gereklilik, kısacası bir sentezin bir sentezidir.”¹⁶

Kierkegaard'ın görüşüne göre, “ne isen o olmak”, tek bir iç gözlem meselesi değil, birisinin hayatını anlamla besleyen bir şeyle olan ilişkisine tutkulu bir bağlılık meselesidir.¹⁷

Jean-Paul Sartre, kötü niyet olarak adlandırdığı durumu yani kişinin kendi ile bağlantısını keserek, dış dünyadaki herhangi bir rol ile bütünleşmesi ve kendisini o şekilde tanımlamasını otantikliğin önünde ciddi bir engel olarak görür. Sartre'ın kişinin sorumlulukları konusunda radikal fikirleri otantiklik konusunda da benzerlik gösterir. Kişi dış dünya tarafından belirlenmemeli kendi benliğini ortaya otantik bir biçimde koymalıdır. Aksi takdirde kötü niyet olarak adlandırdığı duruma düşmüş ve benliğini kaybetmiş olur.¹⁸

Farklı bir gelenekten gelen Bernard Williams, otantiklik kavramını kendi düşüncesinde merkeze oturtan bir düşünür olarak şu tanımlı yapar: “Bütün çalışmalarım tek bir tema varsa, otantiklik ve kendini ifade etmeyle ilgilidir. Bazı şeylerin gerçek anlamda gerçekten sen olduğu ya da senin ve diğerlerinin ne olmadığını ifade ettiği fikridir.”¹⁹

Felsefî tartışmalarda bir konu olmanın yanı sıra, otantiklik aynı zamanda sosyal ve politik düşünceyi etkileyen yaygın bir idealdir. Batılı entelektüel gelişmelerin ayırt edici bir özelliği, “otantiklik çağı” olarak adlandırılan şeye kayma olmuştur. Bu vurguyu Taylor'ın *Seküler Çağ* isimli eserinde bir bölümün de başlığını oluşturacak şekilde yaptığını görürüz.²⁰ Diğer bir örnek Ferrarra'nın *Reflective Authenticity* isimli eserinde ortaya çıkar. Aydınlanmayı otonomluğun, şu anda yaşadığımızı ise

¹⁶ Søren Kierkegaard, *The Sickness Unto Death: The Christian Psychological Exposition for Upbuilding and Awakening*, çev., H. V. Hong, E. H. Hong, (Princeton: Princeton University Press 1980 [1849]): 13.

¹⁷ Bknz. Varga, Guignon, age.

¹⁸ Jean-Paul Sartre, *Being and Nothingness: A Phenomenological Essay on Ontology*, (New York: Washington Square Pres, 1992 [1946]), 246.

¹⁹ Stuart Jeffries, “*The Guardian*”, The Quest For Truth, Bernard Williams, <https://www.theguardian.com/books/2002/nov/30/academicexperts.highereducation> [28.03.2019]

²⁰ Charles Taylor, *Seküler Çağ*, çev. Dost Körpe, 2. bs. (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017), 555.

otantikliğin çağı olarak isimlendirir.²¹ Bu nedenle kavramı anlamak için, tarihsel ve felsefi kaynaklarını araştırmanın yanında, çağdaş toplumların sosyal ve politik bakış açılarını nasıl etkilediğini de araştırmak gerekir.²²

Taylor, 1960'lardan sonrası için yakıştırdığı "otantiklik çağı" söylemini şu şekilde açıklar: Toplumdaki inanç koşulları değişmiş ve bir kültür devrimi yaşanmaya başlamıştır. Ahlaki ve araçsal bireyciliğin dışında bir de dışavurumcu bireycilik bu yaşanan kültürel devrim ile ortaya çıkmaya başlamıştır. Dışavurumculuk, romantizmin 18. yüzyılın sonlarında ortaya çıkardığı bir akım olarak bazı elitleri ve sanatçıları etkilemiş, yaşamının ve kendilerini ifade etmenin otantik yollarını aramışlardır. 19. yüzyıl boyunca bu yaklaşım kitlesel bir fenomen haline almıştır, yani her bir insanın toplum, din, siyasi otorite gibi faktörler tarafından dışarıdan dayatılan yaşam modellerine bağlı kalmak yerine kendi yolunu bulup onda ilerlemesi gerektiği fikri yaygınlaşmıştır.²³ 20. yüzyılın başlarında bu görüş birçok sanatçının eserlerinde daha açık bir şekilde ifade alanı bulmuştur. Toplumun genelinde ise İkinci Dünya Savaşından sonra tam anlamıyla karşılık bulmaya başlamıştır. Çeşitli ürünlerin pazarlanmasında "kendin ol" veya "kendini bul" gibi basitleştirilmiş dışavurumcu reklamlarda artış görülmüştür. Bu tip kendinizi bulmanıza, kendiniz olmanıza yardımcı olma vaadinde bulunan terapiler çoğalmıştır.²⁴ Görüldüğü üzere çağdaş otantiklik etiğinin oldukça uzun bir geçmişi vardır. Bu geçmişe bakıldığında bu etik, araçsal aklın hakimiyeti ile disiplinli benliğin geniş bir eleştirisi olarak şekillenmiştir.²⁵

Bu çalışmada eserlerinden yararlandığımız günümüz düşünürlerinden olan Somogy Varga, Charles Guignon ve Jacob Golomb da Taylor ve Ferrarra gibi otantikliği koruyarak yeniden inşa etmenin peşine düşmüşlerdir. Otantiklik anlayışı ile birlikte ortaya çıkan görüşlerin çeşitliliği; metafizik, epistemolojik ve ahlaki konularla bağlantılıdır. Burada mesele artık metafiziksel nitelikte değil, ahlaki psikoloji, kimlik ve sorumluluk ile ilgilidir.²⁶ İçsel olan, sadece gerçekleşmesi gereken "daha yüksek" bir şeyin tezahürü olarak önem kazanmıştır. Ortaçağ'da kabul edilen bu aşkın yön, laikleşme sürecinde zayıflamıştır fakat aynı zamanda otantik bir özellik olmaya devam etmiştir. Çok sonra, "Kendini Bil" ve "Kalbine dön" antik özdeyişlerinin ardındaki

²¹ Alessandro Ferrara, **Reflective Authenticity**, (London: Routledge, 1998), 5.

²² Varga, Guignon, **age**.

²³ Taylor, 2017, 555.

²⁴ **Age**, 558.

²⁵ **Age**, 558.

²⁶ Varga, Guignon, **age**.

düşünceler, öz benlik anlayışı ile birlikte dönüştürülür ve sekülerleştirilir. Ahlaki bir içtenlik idealinin, “Kendinize karşı dürüst olun” iddiasıyla ortaya çıkması, çağdaş otantiklik fikrine doğru önemli bir adım olur.²⁷ Otantiklik ile içtenlik kavramlarının ilişkisine bir sonraki bölümde değinilecektir.

2.3. Otantiklik Kavramının İlgili Kavramlar ile İlişkisi

2.3.1. Otantiklik ve İçtenlik

On yedinci ve on sekizinci yüzyıllardaki bazı önemli kültürel ve sosyal değişikliklerden yukarıda bahsetmiştik. Bu sosyal değişimlerle birlikte, başkalarını ve kendini yargılamada yaygın olarak kullanılan onaylama ve onaylamama kavramlarında keskin bir sapma söz konusu olmuştur. Örneğin içtenlik ve şeref gibi kavramlar artık pek popüler değildir. Şeref kavramı, çağdaş kullanımda namus kavramının yerini almış ve aristokrasi ve hiyerarşi ile ilişkilendirilmiştir.²⁸ Bunun haklı sebepleri vardır. Feodalizmin hüküm sürdüğü zamanlarda kişinin şerefli bir kimse olabilmesi ancak toplumda yüksek bir sınıftan ise mümkün olan bir şeydir. Bu yüzden çağımızda toplumsal eşitlikten yana görüşler şeref kavramını kullanmaktan çekinir. Bu, kavramın tam anlamıyla kullanımdan kalktığını göstermez. Örneğin hukuk sistemlerinde bunun izlerini görebiliriz. Kişi, başka bir kişi tarafından fiziksel zarara uğradığında bunun yanı sıra gururunun incindiği, şerefının zedelendiği göz önüne alınıp manevi tazminat davası açılabilir. Her ne kadar çağdaş görüşlerde şeref kavramı ilkel bir kavram olarak kabul edilse de örtük bir biçimde, yerini itibar ile değiştirerek hayatlarımıza nüfuz etmeye devam etmektedir.²⁹

Önceki zamanlarda, samimi bir insan, dürüst davranan ve toplumda bulunduğu pozisyondan kaynaklanan beklentileri ihlal etmemeye çalışan ve olması gerekenden başka biri gibi görünmeye çalışmayan biri olarak tasvir edilmiştir. Varga'nın bu konuda Hegel üzerine yaptığı incelemeler dikkate değerdir. Varga, Hegel'in zamanında, samimiyet idealinin normatif çekiciliğini yitirdiği yorumunda bulunur. Hegel, tartışmalı bir şekilde samimiyete “aptal hizmetin kahramanlığı” olarak atıfta bulunmuştur.³⁰ Hegel, belirli bir geleneksel sosyal ahlakı pasif bir şekilde içselleştiren

²⁷ Varga, *age*, 15

²⁸ Peter Berger, “On the Obsolescence of the Concept of Honor”, **Changing Perspectives in Moral Philosophy**, ed. Stanley Hauerwas, Alasdair MacIntyre (Notre Dame: Notre Dame University Press, 1983): 172-181.

²⁹ Berger, *age*, 174.

³⁰ Varga, *age*, 16

burjuva “dürüst insan”a saldırıda bulunmuştur ve Hegel’e göre dürüst insan aslında gerçek bir özgürlüğe sahip olmayan ikiyüzlüdür. İçtenlik şartlarında, birey, toplumun gücüne eleştirmeden itaat eder. Hegel için bu, boyun eğdirmeye ve bireyin bozulmasına yol açan bir uyumluluktur. Hegel’e göre, “ruh” un gelişmesinde, bireysel bilincin oluşması ile bu içtenlik durumundan, bireyin dışsal toplumsal güçlere karşı düşmanlık kazandığı ve bir otonomluk ölçüsü elde ettiği bir temel koşula geçilecektir. Hegel bunu, Diderot’un *Rameau’nun Yeğeni* hakkında, anlatıcının yani Diderot’un kendisinin, geçerli düzene saygı duyan ve burjuva saygınlığını kazanmış olan makul, içten bir adam olarak tasvir edildiği hikayesinde açıkça gösterilişini örnek olarak verir.³¹ Buna karşılık, yeğeni değersiz bir insan olarak görüldüğü topluma karşı saygısızlık duyar aynı zamanda kendisine muhalefet eder, çünkü hala sunabileceği bir şey olmadığını düşündüğü bir toplumda daha iyi durmayı arzular.³² Varga’ya göre bu ironi ile Hegel, anlatıcının içten, dürüst ruhun bir örneği olduğunu; yeğenin ise “parçalanmış” yabancılaşmış bilinci temsil ettiğini ifade eder. Yeğen açıkça yabancılaşmıştır fakat Hegel için bu yabancılaşma, otonom varoluşa doğru ilerlemesinde bir adımdır.³³

İçtenlik aslında kişisel değil, sosyal bir erdemdir. Amacı, kendine karşı dürüst olabilmek adına başkalarına sahte olmaktan kaçınmaktır. İçtenliğin tanımlayıcı özelliklerine bakıldığında ortaya çıkan belirli bir örnek görülür. İçtenlik, ifadenin veya davranışın, gerçek duygu ile arasında eşitlik bulunduğu benlik durumu olarak tanımlanır.³⁴ Bu kavramsal değişimin ortasında, “otantiklik” terimi, yeni bir erdem kümesini sınırlandırmak için uygulanabilir hale gelir. Kişinin başkalarıyla olan ilişkilerinde dürüst olmak için doğru olanı ifade eden eski içtenlik kavramının yerini, bir kişinin kendi iyiliği için kendine karşı dürüst olması anlamına gelen göreceli olarak yeni bir kavram olan otantiklik kavramına bıraktığı anlaşılır. Önceden otantiklik idealinin ahlaki tavsiyesi başkalarına karşı dürüst olmak için önce kendine karşı dürüst olmaktır. Böylece, kendine karşı dürüst olmak başarılı sosyal ilişkilerin sona ermesinin bir aracı olarak görülmektedir. Aksine, çağdaş düşüncemizde erdem terimi olarak

³¹ G. W. F. Hegel, *Phenomenology of Spirit*, Çev. A. V. Miller, (Oxford University Press: New York, 1977), 317-318.

³² Jacob Golomb, *In Search of Authenticity from Kierkegaard to Camus*, (Routledge: London, 1995), 7.

³³ Varga, *age*, 17

³⁴ Varga, *age*, 15

otantikliğin, kendi içinde seçilmeye değer olan bir davranış biçimi olarak kabul edildiği görülmektedir.³⁵

Trilling, *Sincerity and Authenticity* başlıklı eserinde bu iki kavramı karşılaştırır: Otantikliğin daha yorucu ahlaki bir deneyimi düşündürdüğünü ve kendi için doğru olanı içeren anlayışı daha yoğun biçimde içerdiğini, evren ve insanın içindeki yeri hakkında daha geniş bir referans verdiğini öne sürer. Buna karşılık içtenliğin, otantikliğe göre yaşamın sosyal koşullarına karşı daha pozitif bir duruş sergilediğini ekler.³⁶ Bununla birlikte bu ayrım yalnızca nicel değildir. Otantiklik bir ahlaki otorite olamaz çünkü birilerine ne yapması gerektiğini söylenmesi kendi doğasına aykırıdır.³⁷

Sonuç olarak Trilling, kendimiz olma rolünü içten bir şekilde, içten bir kişi olarak oynayabileceğimizi buna rağmen içtenliğimizin otantik olmadığı gerekçesi ile yargılabileceğini belirtir.³⁸ Böylece anlaşılır ki içtenlik idealinin aşınması otantikliğin ortaya çıkmasını mümkün kılan önemli bir faktördür.³⁹

Otantikliğin ahlaki ideal olarak ortaya çıkışını anlamak için, içtenlik ve otonomluk kavramları ile arasındaki ilişkiyi ve bu kavramlar ile birlikte nasıl bir bağlamda anlam bulup geliştiğine bakmak gereklidir. Günümüz otantiklik kavramı kısmen içtenlik kavramının yerini almış görünmektedir. Varga'ya göre otantiklik ve otonomluk bağlantısı ise henüz daha karmaşık ve bugün bile ikisini birbirinden yeterince ayırt etmeyen kabuller mevcuttur.⁴⁰ Otantiklik ile otonomluk arasındaki ilişkinin anlaşılması bu açıdan önemlidir.

2.3.2. Otantiklik ve Otonomi

Otantiklik kavramının zamanla daha fazla dikkat çekmesi, çok etkili bir modern otantiklik etiğinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.⁴¹ Bu etik modern ahlaki düşünceye şekil veren baskın otonomluk etiğinin değerlerini de kabul eder.⁴² Otonomluk fikri kişinin kendi kendini yönetmesini, başkalarının yönlendirmesine açık

³⁵ Alessandro Ferrara, *Modernity and Authenticity: A Study of the Social and Ethical Thought of Jean-Jacques Rousseau*, (Albany, NY: Sunny Press, 1993), 86.

³⁶ Lionel Trilling, *Sincerity and Authenticity*, (Cambridge: Harvard University Press, 1972), 11.

³⁷ Golomb, *age*. 3.

³⁸ Trilling, *age*. 11.

³⁹ Varga, *age*, 17.

⁴⁰ *Age*, 18.

⁴¹ Ferrara, 1993, 93.

⁴² Varga, Guignon, *age*.

olmamasını ve kendi kararlarını kendi başına verebilmesini destekler. Bu görüş, ahlaki ilkelerin ve siyasi otoritenin meşruluğunun, sosyal ve kültürel baskılardan kurtulmuş otonom bireye dayandırılması gerektiği görüşü ile bağlantılıdır. Otonomluk etiğine göre her bireyin takip etmesi gereken normlar rasyonel olmalı ve kendini yansıtan şekilde temellenmelidir. Bir dereceye kadar, otantiklik ve otonomluk, kişinin kendi kararları doğrultusunda hayatını sürdürmek için çaba göstermesi gerektiğini kabul eder ve kişinin kendi kendine empoze ettiği kuralları takip etme kapasitesine güvenir. Bu durumda kişinin kendi davranışlarını inceleme altına alma ve kendini belirlediği hedeflere ulaştırmak için gösterdiği çaba ve kabiliyeti çok önem taşır.⁴³

Kant'ın otonomluk kavramını, ahlak yasası ile doğrudan ilişkilendirmesi ile otonomi kavramı felsefede kendine yer bulmuştur.⁴⁴ Kant'a göre ahlak insana dışardan verilmiş bir yasa değildir, akıl bu yasanın kaynağını oluşturur. Kant, genel bir yasa koyucu tarafından dışardan bir etki ile belirlenmemeyi, bu yasalardan bağımsız hareket edebilmeyi negatif özgürlük; saf olarak pratik aklın kendisine yasa koymasını pozitif özgürlük olarak tanımlar. Otonomluk bu sebepten kişinin kendi kendisini belirlemesi ve aynı anda ahlak yasası tarafından da belirlenmesi demektir. Ahlak yasası saf pratik aklın otonomluğu yani özgürlüğün otonomluğunu ifade eder.⁴⁵

Kavramlar arasındaki önemli bir fark, otantiklik etiğinin, bazen rasyonel sınırlamalardan ağır basması gereken motivasyon, arzu ve taahhütlerin olduğu fikrini ortaya koymasındır. Bunun nedeni kişinin kendi kimliğinin uyumu için bu motiflerin temel oluşturmasıdır. Bu motifleri geçersiz kılmak ahlaki bir faktör olması gereken öz benliğin parçalanması demektir. Burada önemli olan nokta şudur ki, ahlaki felsefi akıl yürütme türleri eğer kimlik ve otantiklik dengesine duyarlı olmayan bir otonom ahlaki vicdandan kaynaklanır ise baskıcı olabilir.⁴⁶ Özerk bir yaşam sürmenin yanı sıra, otantik olmak, kişinin kendi sınırsız istekleri ve motivasyonları tarafından yönlendirilmesini, bu isteklerin ve motivasyonların kişinin öz kimliğini ifade etmesini gerektirir. Otantiklik, ahlaki etkene yalnızca özne dışındaki ahlaki kaynakları, diğer bir deyişle kişisel bir görüşe endeksli olan bir düzen ile uyumlu ahlaki kaynakları

⁴³ Age.

⁴⁴ Özcan Evrensel, “Modernliğin Sıkıntılarını Aşmak: Otantisite Versus Otonomi”, 6, <https://www.researchgate.net/publication/331075047> [01.032019]

⁴⁵ Immanuel Kant, **Pratik Aklın Eleştirisi**, çev. İ. Kuçuradi, Ü. Gökberk, F. Akatlı, (Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 1994), 38.

⁴⁶ Ferrara, 1993, 102.

izlemesinde rehberlik eder. Bu nedenle, otantiklik, otonomluk kapsamının ötesinde, yani “kişisel tınlı dili” olan bir yönü gerektirir.⁴⁷ Bu Kantçı otonomluk ile otantiklik arasındaki boşluğa dikkat çeker. Bu yaşam tarzı ile bir insan kendini anlamasa bile, özerk bir yaşam sürülebilir.

Menke’ye göre otantiklik ideali kendine verilmiş yasanın önemine itiraz etmiyor ama tam özgürlüğün böyle bir yasanın yapılmasından ve uygulanmasından ibaret olduğunu kabul etmiyor. Bu sadece böyle bir yasanın kökenine dahil olmakla ilgili değil, aynı zamanda bu yasanın bir insanın hayatının bütünlüğüne nasıl uyduğu ve kişinin kim olduğunu nasıl ifade edip etmediği ile ilgilidir. Dolayısıyla kişi basitçe eylem ve ilkelerin kesişme noktasında bulunmaz. İlkelere ayak uydurmayı içeren yeni, ikinci düzeyde bir normatiflik ortaya çıkar. Bu aynı zamanda, otantiklik perspektifinden, etik yönelimde yer almak için her iki normatiflik seviyesini de göz önünde bulundurmamız gerektiği anlamına gelir. Davranışımızın ahlaki yönlerini göz önüne alırken, bizi kendi seçtiğimiz ilkelere uzağa çeken dürtülerin varlığını kabul etmeliyiz.⁴⁸

Bu anlamda, otonomluk fikri zaten, yalnızca sosyal normlara sıkı sıkıya bağlılıkla ilgilenen etkiye karşı bir zıtlığı temsil eder.⁴⁹ Anlamdaki bu farklılıklardan, otonomluğun bencillik ve rasyonalizmi ifade ettiği, öz-yönlülük ve kendini yüceltmeyi teşvik ettiği görülür. Ancak otantikliğin çok daha geniş; eşzamanlı olarak dışarıya doğru yöneltilen bir iç gözlem ve kendi kendine yüzleşme çabası olduğu anlaşılır.⁵⁰ Burada benlik ile otantikliğin ilişkisini anlamak önem kazanır.

2.3.3. Otantiklik ve Benlik

Otantiklik idealinin ortaya çıkmasında etkili olan görüş, modernlik ile birlikte şekillenmiş olan yeni benlik anlayışıdır. Bunun için Rousseau’nun *İtiraf*lar eseri bir başlangıç noktası olarak görülebilir.⁵¹ Burada Rousseau, kişinin seçtiği hayat biçimini yaşamak için kendi içinde, kendine özgü bir yol bulması gerektiğinden bahseder. Bu da içe dönüklük, kendini yansıtma ve iç görü ile ilgili sorunların doğmasına sebep olur. İçsellik yol gösterici bir otorite olarak kabul edildiği takdirde kişi içinden gelen dürtüler ile dışardan dayatılan güdülerini birbirinden ayırt etmelidir. Yani içsellik iki

⁴⁷ Charles Taylor, **Modernliğin Sıkıntıları**, çev. U. Canbilen, (İstanbul: Ayrıntı Yay, 2011), 77.

⁴⁸ Varga, **age**, 19, 20.

⁴⁹ Varga, Guignon, **age**.

⁵⁰ Heyns, **age**, 60.

⁵¹ Bknz. Taylor, 2011; Varga, **age**; Guignon, **age**.

türünün, içten gelen ve dışardan etkilenen olarak birbirinden ayrılması gerekir. Burada kişinin eylemlerinin sınıflandırılması, kişinin bu eylemlerinin kaynağına göre yapılır. Bahsedilen bu kaynağın kimliğinin temel yönleri veya çevresel faktörler olup olmadığına dikkat edilir.⁵²

Böyle bir benlik kavramı, dini yaşamı merkeze alan, amaç, niyet ve vicdanın içsel olarak incelenmesinin önemini vurgulayan “dini bireycilik” geleneğinde bahsedilen benlik kavramına benzerlik gösterir. Modern içsel öznenin özelliklerini inceleyen Foucault’ya göre itiraf kişinin kendi iç yaşamını izlemesi ve kendi ile ilgili bazı gerçekleri anlaması açısından içsel bir yöntem olmuştur. Daha sonra psikolojik terapiler ile kültürel hayatın bir parçası haline gelmiştir. İçsel bir yöntem olan itirafın başkaları ile paylaşılması durumu önceye göre farklılaştırmıştır. Uzun bir süre boyunca, birey başkalarının referansı ve ortak nesne ile olan bağlarının aracılığı ile kendisiyle ilgili telaffuz edebildiği ya da mecbur tutulduğu hakikat söylemiyle otantikleşmiştir. Bireyselleştirme prosedürlerinin özünde olan güçle gerçek itiraflar şekillenmiştir.⁵³ İçsellikğin doğru ve yanlış olanı arasındaki ayrımın derinleşmesi şu olasılığı ortaya çıkarmıştır: İçsel durum ve motivasyon farklı bağlamlarda nesnelleştirilebilir. Yani ortak bir anlam ufku tanımlanmadıkça farklı anlamlar tercih edilebilir bu durumda kavramın anlamında ve kullanımında çeşitli sapmalar meydana gelebilir.⁵⁴ Bu sapmaları Taylor’ın belirlemeye çalışıp nasıl çözüm önerileri sunduğuna daha sonraki bölümde yer vereceğiz.

Varga ve Guignon’a göre Rousseau, bireyin özünün temel yanlarını görmezden gelmenin ya da reddetmenin, benliğin dışarıdan kaynaklanan motivasyonlarına etki etmenin, kendi kendine ihanet etmek veya kendini imha etmek olduğunu iddia eder. The New Heloise romanında kişinin en derin motivasyonlarını bastırmanın içerdiği potansiyel yabancılaşmayı göstererek bu yönü vurgulamıştır. Bunlara ek olarak *Discourse on the Origin of Inequality* eserinde Rousseau rekabetçi bir kamusal alanın ortaya çıkması ile içine dönme yeteneğinin giderek azaldığını ifade eder. Çünkü rekabet olan ortamlar kişilerin rol yaptığı alanlardır. Bu şekilde araçsal rol yapma

⁵² Varga, Guignon, **age**.

⁵³ Michel Foucault, **The History of Sexuality: Volume I: An Introduction**, (New York: Vintage Books, 1980), 58-60.

⁵⁴ Taylor, 2011, 37.

sadece yabancılaşma değil eşitsizlik ve adaletsizliğe de yol açar. İnsanların birbirine bağlı olduğu ahlaki anlayışı da yok eder.⁵⁵

Buraya kadar otantikliğin nasıl ortaya çıkıp bir ahlaki güç olarak var olduğunu ve içtenlik, benlik ve otonomluk gibi benzer terimlerle ilişkisini açıklamaya çalıştık. Şimdi ise otantiklik ile birlikte ortaya çıkan sorunlara ve ahlaki bir ideal olarak nasıl eleştirilere maruz kaldığına değineceğiz.

2.4. Otantiklik Kavramının Kritiği

Daha önce otantiklik ve benlik başlığında benliğe fazla odaklanmanın içe dönüklük sorununu ortaya çıkardığından bahsetmiştik. Otonomluk fikri yani her bir bireyin en iyi eylem şekli konusunda kendi rasyonel görüşlerine dayanarak nasıl davranması gerektiğine karar vermesi gerektiği görüşü, birçok yönden otantiklik fikrinin yolunu açmıştır. Bununla birlikte, otantiklik, bireyin duygularının ve en derin arzularının, karar verme konusundaki rasyonel tartışmaların sonucundan, toplumun normlarından ve değerlerinden daha ağır basabileceği iddiası ile otonomluğun ötesine geçer. İçtenlik, genellikle içinde bulunulan bir sosyal düzeni kabul ediyor gibi görünse de, otantiklik, mevcut toplumsal düzeni ve kamuoyunu sorgulamaya çağıran, dolaylı olarak eleştirel bir kavram haline gelir. Ferrara'ya göre Rousseau, en önemli projelerimizden birinin, sosyal alandan uzak durmak ve toplumun bize dayattığı “maskelerin” altında gerçekte ne olduğumuzu ortaya çıkarmak olduğunu düşünür. Ferrara, otantiklik “kendi iyiliği için içten olmak” olarak kabul edildiğinde, ortaya çıkması gereken ahlaki iyiliğin ne olduğunu görmenin giderek zorlaştığını ifade eder.⁵⁶

Otantiklik idealinin beraberinde getirdiği ve sık sık değinilen endişelerin başında, kişinin kendi içsel his ve tutumlarına odaklanmasının, anti-sosyalliği ve bencilliği arttırması, başkalarına gösterilen anlayışı ve yakınlığı ortadan kaldırması, kendine odaklı bir meşguliyet yaratması gelir. Christopher Lasch otantikliği ortaya çıkmış bir dogma olarak tanımlar ve narsisistik kişilik bozukluğu olarak adlandırılan klinik bozukluk ile otantiklik arasındaki benzerliklere dikkat çeker⁵⁷. Lasch'e göre, narsisizm ve otantiklik, hem eksik empatik beceriler, hem de kendine düşkünlük davranışlarıyla

⁵⁵ Varga, Guignon, **age**.

⁵⁶ Ferrara, 1993, 87.

⁵⁷ Christopher Lash, **The Culture of Narcissism, American Life in an Age of Diminishing Expectations**, (London: W.W. Norton&Company, 1979), 166.

tanımlanır. Lasch, otantiklik kültürünün ebeveynlerin çocuklarına verdiği eğitim konusunda çok büyük dejenerasyona yol açtığını savunur hatta günümüzde yaşanan sıkıntıların, suç oranlarının, intiharların, akli hastalıkların artmasından bunu sorumlu tutar.⁵⁸ Allan Bloom, otantiklik kültürünün gençliğin kafasını “daha dar ve daha sade” yaptığını, ben merkezli olmasının, kamu benliğinin çöküşüne yol açtığını savunur.⁵⁹ Lasch ve Bloom, otantiklik kültürünün benmerkezciliğe ve narsisizme neden olmasının, ahlaki ve siyasi tehdidinden endişe ederken, Daniel Bell ekonomik uygulanabilirliği konusunda endişe duyar. Bell'in korktuğu şey, otantiklik kültürüyle birlikte gelen “kendi kendine sınırsızlaşma megalomanının” ahlaki bir ödül sistemine dayanan piyasa mekanizmalarının temellerini aşındırmasıdır. Bell’e göre toplumsal düzen kültürden, motivasyon ve bağlayıcı bir güç olan ahlaki bir dürtüden yoksundur. Bu şartlar altında toplumu bir arada tutabilecek şeyin ne olduğunu sorgular.⁶⁰

Ancak, otantikliğin tamamen kişisel bir erdem olduğu düşünülürse bunun bir sorun haline geldiği söylenebilir. Fakat pek çok düşünür insan doğasını, iyi olarak kabul etmiş ve böylece kötülüğün, insanın içindeki derin dürtülerden ziyade sosyalleşme ve terbiye kaynaklı olduğunu düşünmüştür. Örneğin, Rousseau, belli ahlaki olmayan özelliklerin insanda içkin olmadığını ve insanın başkalarıyla bağlantı kurmasının ve kamusal alanda kabul edilmeye çalışmasının bir sonucu olarak modern toplumun dinamikleri tarafından bu özelliklerin üretildiğini savunur.⁶¹ Varga ve Guignon, Rousseau’nun bu şekilde toplumsal kötülük ve yabancılaşmanın kökenlerini insanın orijinal doğasından dışsallaştırdığını öne sürer. Doğal insanın kendi ile çarpıtılmamış ilişkisi, herhangi bir duygusal varlıkla, özellikle kendimiz gibi olanlar ile duyarlı ilişkiler kurmamızı sağlar⁶². Zamanın ekonomik teorisyenleri, insanların doğal olarak karşılıklı avantajlı ticari faaliyetlerde bulunmaya meyilli oldukları için, düzensiz piyasaların kendi kendini düzelttiğini varsayıyordu⁶³. Bu görüşe göre otantiklik, egoizm ya da kendi kendine yönelme anlamına gelmez. Aksine, hakim görüş, içe doğru dönerek ve “gerçek” benliğe erişerek aynı zamanda da sosyal dünya ile daha

⁵⁸ Age, 168.

⁵⁹ Allan Bloom, **The Closing of the American Mind**, (New York: Simon&Schuster Inc.), 61.

⁶⁰ Daniel Bell, **The Cultural Contradictions of Capitalism** (New York: Basic Books Inc, 1978), 84.

⁶¹ Jean J. Rousseau, **Discourse on Inequality**, çev. G. D. H. Cole, (Indianapolis: Hackett, 1992), 14.

⁶² Varga, Guignon, age.

⁶³ Charles Taylor, **A Secular Age** (London: Harvard University Press: 2007) 221-269; 263-320

derin bir ilişki kurmaya yönlendirildiği görülür. Bu nedenle Taylor, otantiklik projesinin yörüngesini “içe ve yukarıya doğru” şeklinde tarif eder.⁶⁴

Varga ve Guignon, “İç” in ahlaki açıdan değerli bir rehber olduğunu farz etmenin, aşırı derecede iyimser bir insan doğası fikrine dayanmak zorunda olduğunu belirterek eleştirirler. Tartışmada rasyonel olma fikri bir kenara bırakıldığında, rasyonel olmayanın güçlü etkisinin ortaya çıktığını ifade ederler. Nietzsche ve Freud gibi düşünürlerin, insan doğası ve özellikle de “iç” doğamız kavramını temelde iyi olarak ele aldığını öne sürerler. İnsan doğasının şiddet, düzensizlik ve mantıksızlık güçlerinin yanı sıra yarar ve fedakarlığa yönelik eğilimleri de içerdiğini belirtirler. Bu durumda, öncelikle otantiklik ideeline dayanan bir etik fikrinin kolayca anlaşılmayacağını iddia ederler.⁶⁵

Diğer bazı düşünürler, insan doğasının iyimser görüşüyle ilgili değil, otantiklik fikrinin temelini oluşturan benlik anlayışına dair ciddi endişelerini dile getirirler. Bazıları, otantiklik kavramının, uygunluk-bağımsızlık, birey-toplum veya içe dönüklük-dışa dönüklük gibi üzerine kurulu olduğu ikilemlerinin tamamen yanlış yönlendirildiğini savunur. Slater’e göre bireyi çevreden ayrı olarak kabul eden temel varsayım, nihayetinde otantik benliğin kaynağı olan birey ve toplum arasındaki bağı aşındıran saçma bir varsayımdır. Slater, böyle bir otantiklik arayışının kendi kendine ket vurduğunu, çünkü toplumla olan bağı kayıpla, öz hissinin de azaldığını iddia eder.⁶⁶

Adorno, Alman varoluşçuluk ideolojisini eleştirdiği *The Jargon of Authenticity* eserinde içsellik yetersizliğinin, kendini bilen, kendiliğinden şeffaf bir bireyin kusurlu fikrine dayandığını iddia etmiştir.⁶⁷ Foucault eleştirel olarak gizli bir otantik benlik fikrine açıkça karşı çıkar. Foucault’ya göre insan gizli bir gerçek benliği aramak yerine, hayatını bir sanat eseri olarak şekillendirmeye çalışmalı, bitmeyen bu süreçte herhangi bir sabit kurala ya da kalıcı gerçeklere başvurmadan ilerlemelidir.⁶⁸

Diğer bazı düşünürlerse, otantiklik eleştirilerini özellikle yaygın bir kültürün ortaya çıkışına dayandırmıştır. Kültürel eleştirmenler, modern toplumun gözle görülür

⁶⁴ Taylor, 1989, 419-455.

⁶⁵ Varga, Guignon, *age*.

⁶⁶ Philip E. Slater, 1970, **The pursuit of loneliness: American culture at the breaking point**, (Boston: Beacon Press, 1970), 15’den aktaran Varga, Guignon, *age*.

⁶⁷ Theodor W. Adorno, **The Jargon of Authenticity**, çev. Knut Tarnowski, Frederic Will, (Evanston: Northwestern University Press: 1973), 70

⁶⁸ Varga, Guignon, *age*.

"düşüşünün" temel olarak ekonomik veya yapısal dönüşümlerin bir sonucu olamayacağını, ancak giderek yaygınlaşan otantiklik idealinin bir sonucu olabileceğini savunur. Bu eleştirilere dönmeden önce, otantiklik idealinin nasıl bu kadar yaygınlaştığını anlamak yardımcı olacaktır. Varga ve Guignon, Rousseau'nun çalışmasının, otantikliğin popülerleşmesine önemli bir katkı yaptığını iddia ederler. *The New Heloise* eseri, 1800'den önce basılmış en az 70 baskı ile yüzyılın en çok satan haline gelmiş ve oldukça etkili olmuştur.⁶⁹ Bu idealin popüler kültüre yayılması, birkaç faktörle daha da güçlenmiştir. Örneğin, on dokuzuncu ve yirminci yüzyılın başlarından kalma bir dizi entelektüel, otantiklik fikrini benimsemiş ve hatta yerleşik yasalara direnerek ve alternatif, sanatsal veya bohem yaşam biçimlerini kamusal olarak savunarak radikalleştirmiştir.⁷⁰

Taylor' a göre ise Sartre'ın ve Heidegger'in çalışmaları yine otantiklik fikrinin popülerleşmesine katkıda bulunmuştur ve bu fikrin belirleyici etkisi ilk olarak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kendini göstermeye başlamıştır.⁷¹ Rossinow, 1960'ların politikasının otantiklik meseleleri üzerine odaklandığını iddia eder. Rossinow'a göre 1960'larda Yeni Sol hareketinin siyasi ve sosyal değişimlere yol açan ana itici gücü endüstriyel Amerikan yaşamında otantiklik arayışıdır.⁷² Ortaya çıkan gençlik kültürü, ebeveyn neslinin ciddi bir memnuniyetsizliği ile karakterize edilir. Yaşamın artan konformistliğinin eleştirisi 1950'lerde daha belirgin hale gelmiştir ve birçok sosyal bilimci yaygın olarak okunan kitaplarda yer alan konformist olan ve otantiklikten uzak olarak gördükleri şeyleri eleştirmiştir. Modern organizasyonların etkili işleyişinin, çevrelerine yumuşak bir şekilde uyum sağlayan diğer yönlendirilmiş bireylerden beslendiği ancak başkalarına yönelik bireylerden oluşan bir toplumun liderlik ve insan potansiyelinde önemli eksikliklerle karşı karşıya olduğu belirtilmiştir.⁷³

Bu gelişmenin arka planında, göreceliliğin üstesinden gelinmesinin zor görüldüğü bir zamanda, otantikliğin çağdaş kültürel yaşamda kalmış son bir değer ölçüsü olarak geçer akçe haline geldiği görülmektedir. Dolayısıyla, varoluşçuluğun Batı kültürü üzerindeki etkisi altında, her yerde bulunan otantik olma arzusu, modern toplumda

⁶⁹ Robert Darnton, *The Great Cat Massace and Other Episodes in French Cultural History*, (New York: Basic Books: 1984), 242.

⁷⁰ Varga, Guignon, *age*.

⁷¹ Taylor, 2007, 475.

⁷² Doug Rossinow, *The Politics of Authenticity: Liberalism , Christianity and the New Left in America*, (New York: Columbia University Press, 1998), 345'den aktaran Varga, Guignon, *age*.

⁷³ Varga, Guignon, *age*.

iddia edildiği ve Bermann'ın da belirttiği gibi “insan dürtülerinin en politik patlayıcılarından biri” olarak ortaya çıkmıştır⁷⁴.

⁷⁴ Marshal Bermann, **The Politics of Authenticity: Radical Individualism and the Emergence of Modern Society**, (New York: Atheneum, 1970), xix.

3. CHARLES TAYLOR'IN FELSEFİ DÜŞÜNCESİNDE OTANTİKLİK KAVRAMI

Charles Taylor, 1931 doğumlu Kanadalı bir felsefecidir. Yoğunlukla siyaset felsefesi üzerine çalışmıştır. Epistemoloji ve dil ile ilgili görüşlerini toplumsal ve siyasal yaşama uyarlamıştır. Komüniteryanizm'in önemli temsilcileri arasındadır. Birçok eser yazmış olan Taylor'ın eserleri etik, dil, benlik, modernlik, tanınma, siyasal katılım, çokkültürlülük, kimlik gibi temalar etrafında şekillenmiştir. Oldukça karmaşık konuları kendine has tarzı ile gayet açık ve net bir biçimde ifade etmesi takdir edilen bir özelliğidir. Hakkında şimdiden birçok çalışma yapılmış olan Taylor, yaşayan en önemli felsefeciler arasındadır.

Taylor'ı günümüzün önemli düşünürlerinden biri yapan şey onun düşüncelerini açık, seçik bir biçimde ifade eden üslubu ve tartışmalı olan bazı konulara getirdiği yeni eleştirilerdir. Bu eleştiriler ile Taylor, tartışılan konu ile ilgili yeni bir duruş sergilemekte ve yeni bakış açıları geliştirmektedir. Bu tartışmalardan en çok üzerinde durduğu konulardan biri şüphesiz modernliktir. Modern hayatın getirdikleri ile modern bireyin nasıl şekillendiği, ne tip kazanımlar elde edip karşılığında nelerden feragat ettiği üzerine etraflıca düşünmüş ve yoğunlukla bu konularda eserler ortaya koymuştur. Modernlik ile birlikte ortaya çıkıp geliştiğini ileri sürdüğü otantiklik kavramı ile ilgili de başlıca eseri olan *The Ethics of Authenticity* adlı eserini yazmıştır. Modernliğin ortaya koyduğu en önemli kavramlardan biri olarak gördüğü otantikliğin ortaya çıkıp gelişmesini modernliğin de doğal olarak ortaya çıkmasını sağladığını söyleyen Taylor'a göre ortada bir çift yönlü gerektirme söz konusudur.

Taylor'ın düşüncesinde en önemli yeri modernliğe getirdiği farklı bakış açısı ve eleştiriler kaplar. Modernliği ortaya çıkaran ve onunla birlikte gelişen dönüşen otantiklik etiğine de yine farklı bakış açısı ile yeni bir yorum getirir. Taylor'ın düşüncesinde otantiklik kavramı, bu yüzden önemli bir role sahiptir. Taylor'ın otantikliğin kaynakları ve günümüzde oluşan ahlaki idealin temellerini açıkladığı görüşlerini önümüzdeki başlıkta açıklayacağız.

3.1. Charles Taylor'ın Otantiklik Tanımı

Taylor, otantiklik kavramının gelişmesi ve farklı düşünürlerce kullanılagelmesinin sonucunda kavramın ardındaki ahlaki gücün kavranmasında sıkıntılar çıktığını ileri sürer. Taylor'a göre kavram günümüzde sekülerleşmenin de artmasıyla sadece kendini geliştirme bağlamında kullanılmaya başlanmıştır. Bir yanda kavramın ardındaki ahlaki gücü küçümseyerek onu narsisizm ile bir tutanlar diğer yanda kavramı eleştirellikten uzak bir şekilde yüceltenler vardır. Ayrıca bu iki uç tutumun ortasında bir yol bulmaya çalışanlar da bulunmaktadır.

Taylor, otantiklik kavramının ortaya çıkardığı otantiklik etiğini ardındaki gerçek gücü ortaya koyarak, günümüz sapkın biçimlerinden arındırmak gerektiğini düşünür. Taylor'a göre otantiklik etiği modern topluma özgü bir şey olarak 18. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Bunun Descartes'ın iç ile dış dünyayı ayırdığı salt rasyonalist bireyciliğine veya Locke'un bireyin iradesini toplumsal sorumluluklardan daha öncelikli olarak gördüğü siyasal bireyciliğine kadar dayandırılabilceğini öne sürer. Taylor'a göre otantiklik, çelişkili bir şekilde rasyonalizme ve toplumsal atomculuğa eleştirel yaklaşan Romantik dönemin bir ürünüdür.⁷⁵

Kavramın ortaya çıkışını 18. Yüzyıla dayandırmasının nedeni bu dönemde ahlaki olarak neyin doğru veya yanlış olduğunu insanların içsel ve sezgisel bir biçimde bildiklerinin kabul edilmesidir. Bu kabulün amacı doğru ve yanlışın ne olduğunun bilinmesinin sadece ilahi ödül ve cezaları hesaplamak için gerekli olduğu görüşüne karşı çıkmaktır. Doğru ve yanlışın ne olduğunu anlamamanın yolu duygularımızdan geçer ve ahlakın içsel bir sesi vardır.

Taylor'a göre otantiklik bu anlayıştaki ahlaki vurgunun yer değiştirmesi ile ortaya çıkmıştır. İlk bu görüşte ahlaki doğruyu bulmak için iç sesimizi dinlemek önemliyken daha sonra kendi iç sesini dinlemek ahlaki açıdan doğru olana dönüşmüştür. Yani iç sesimizi dinlemek araç iken amaca dönüşmüş oldu. Tam ve gerçek bir insan olmak, iç sesimizi dinlemeyi gerektirir.⁷⁶

Burada her ne kadar farklılaşmış gibi görünse de aslında önceki görüşlerde olduğu gibi tam ve gerçek bir varlık olabilmek için insanın dışta olan bir kaynağı esas alıp onu dinlemesi gerektiği fikri ile paralellik görmekteyiz. Buradaki tek fark dinlenecek bu

⁷⁵ Taylor, 2011, 28.

⁷⁶ Age, 29.

kaynak, dışta olan Tanrı ya da iyilik ideası değil kendi içimizde saklı olan bir şeydir. Taylor, Bu kaynağın değişmesinin nedenini modern kültürün öznel dönüşümünün bir sonucu olarak kendimizi içsel derinliği olan varlıklar olarak gördüğümüz bir içe dönüklük biçiminin ortaya çıkması olarak açıklıyor. Bu değişim önceki fikirleri tam anlamıyla dışlamaz, tanrı ya da iyilik ideasına ulaşmanın yolunu yeniden farklı bir biçimde tanımlar. Bu yol içsel bir yoldur ve içe dönük bir şekilde alınabilir. Taylor, bu yaklaşımı Augustinus'un tanrıyı kavramanın kendi öz bilincimizde gerçekleşebileceği görüşü ile bağlantılı olduğunu hatta bunun devamı ve yoğunlaşmış biçimi olduğunu öne sürer.

Rousseau, kültürde başlamış olan bu değişimi farklı yerlerde sık sık betimler. Taylor, Rousseau'nun bu konudaki görüşlerinin önemli olmasını, toplumda zaten oluşmuş fakat yeterince dile getirilmemiş bu olguyu açık bir biçimde ifade etmesine bağlar. Rousseau, ahlakı içimizdeki doğal sesi dinlememiz ile ilişkilendirir. Taylor'a göre içimizdeki bu sesi dinlemeyi çoğu zaman duygularımız, gururumuz veya öz saygımız nedeniyle başaramayız. Ahlaki olarak kurtuluş kişinin kendisiyle kurduğu, Rousseau'nun "varoluş duygusu" adını verdiği bu ilişki ile mümkündür.⁷⁷

Otantiklik idealine geri dönersek Taylor, Rousseau'dan ve Herder'den sonra meydana gelen bir gelişme ile hayati bir önem kazandığını öne sürer. Herder herkesin insanlığının kendisine özgü olduğunu iddia etmiştir. Bunu herkesin kendi ölçütü vardır şeklinde ifade eder.⁷⁸ Bu fikir modern bilince oldukça güçlü bir şekilde oturur. 18. yüzyılın sonlarında bile insanların gündeminde insanlar arasında ahlaki açıdan bu denli farkların olabileceği yoktu. "İnsan olmanın belli bir yolu vardır. o yol benimkidir. Yaşamımı kimseye öykünmeden yaşamalı, kendime karşı dürüst olmalıyım. Olamaz isem yaşamın en önemli noktasını atlarım ve kendime göre insan olmanın ne demek olduğunu keşfedemem." Bize kadar ulaşan güçlü ahlaki ideal böyle bir şeydir. Bu düşünce otantiklik ideali ile birleşince kişinin kendi ile kurduğu bu ilişkinin önemi artar. İç seslerin herkeste söyleyeceği kendine özgü şeyler vardır. Kişi, yaşamı dışsal uyum dayatmalarına boyun eğmeyen bir model içerisinde kendi içinde bularak yaşamalıdır.⁷⁹

⁷⁷ Age, 29

⁷⁸ Age, 30.

⁷⁹ Age,31.

Kendine karşı dürüst olmak demek, kendi aslına veya özüne sadık olmak demektir. Bunu ise kişi ancak kendi şeffaflaştırabilir ve keşfedebilir. Şeffaflaştırmak demek aynı zamanda kişinin kendini tanımlaması demektir. Modern otantiklik idealinin veya kendini gerçekleştirme amacının böyle bir altyapısı vardır. En değersiz, saçma ya da gülünç biçimleri ile birlikte otantiklik kültürüne ahlaki gücü bu altyapı verir. Yani “kendi işine bakma” veya “kendi kendini tatmin etme” düşüncesini anlamlı kılan da bu altyapıdır.⁸⁰ Burada otantikliğin benlik ile olan ilişkisini anlamak önemlidir. Taylor, otantikliğin, bireycilik ve benlik üzerine fazla odaklanmanın bir sonucu olarak sapkın versiyonlarının ortaya çıktığını düşünür. Bunu bir sonraki başlıkta ele alacağız.

3.1.1. Otantikliğin Benlik ile İlişkisi

Taylor, otantikliğin içinde bulunduğu koşulları tarif eder ve çağdaş kültürde aldığı sapkın biçimleri gözler önüne serer. Bireyin toplum ile olan çeşitli ilişkilerini, sadece kendine odaklandığı için araçsal hale getirdiğini ve kendi benliğine fazlasıyla gömülmüş durumda olduğunu düşünür.

Bireyciliğin benlik üzerinde fazla odaklanması, benlik ötesi tarihsel, siyasal, dinsel konular gibi daha büyük konuları görmezden gelmeyi, kayıtsız kalmayı beraberinde getirir. Sonuçta yaşam daralıp sadeleşir. Bu tanım Allan Bloom’un tabiridir ve Taylor’ın çalışmalarında da sık sık kullanılır.⁸¹ Bloom’a göre kitapların kaybı gençleri daha da dar ve daha sade hale getirdi. Daha dar, çünkü en çok ihtiyaç duyulan şeylerden yoksunlar, şu andaki hoşnutsuzluklarının nedeni bunun alternatifleri olduğunun farkında olmalarıdır. Daha sade, çünkü şiir veya hayal gücünün etkinliği olmadan ruhları doğayı değil, etrafındakileri yansıtan aynalar gibidir.⁸² Bunların sonucu olarak siyasal alanda yumuşak despotluğa oldukça uygun bir ortam oluşmuş olur.

Taylor bireycilik ile bencillik arasındaki farka değinir. Bireycilik ahlaki bir ideali, bencillik ise ahlaki olmayan bir olgudur.⁸³ Ahlaki ideal ile daha iyi ve yüksek bir yaşam tarzının nasıl olması gerektiğini kasteder. “iyi” ve “yüksek” ile kişinin istek veya ihtiyaçları değil neyi istemesi gerektiği ile ilgili standartlar ifade edilmektedir.

⁸⁰ Age, 32.

⁸¹ Bloom’un age. inde “Narrower and flatter” olarak kullandığı kelimeler bu çalışmada daha dar ve daha sade olarak kullanılmıştır.

⁸² Bloom, age, 61.

⁸³ Taylor, 2011, 25.

Otantiklik idealinden bahsederken “narsisizm” veya “hazcılık” gibi terimlerden bahsedilmesi idealin derin olmadığından düşünülmesinden, basit bir bencilliğin üstünün örtülmesi olarak görülmesinden kaynaklanır. Bloom gençler üzerine gözlemlerini şu şekilde aktarır: bu yaşama bir cazibe veren belli bir kendini gerçekleştirme retoriğinin var olduğunu, ancak gençlerin bunun aslında asıl bir şey olmadığını görebildiklerini öne sürer. Hayatta kalma, kahramanlığın yerini takdir edilme almıştır. Bu, gençleri içlerine dönmeye mecbur bırakan yeni bir tecrit derecesidir. Daha geniş endişelere dikkat çeken şeyler mevcut değildir. Afrika’daki açlık, Ortadoğu’daki toplu cinayetler ve nükleer savaş, hepsi dikkate değer gerçek felaketlerdir. Ancak bunlar acil değil, organik olarak gençlerin yaşamlarıyla bağlantılı değil. Günlük yaşamdaki olaylar, daha geniş bir topluluk için kamuoyunun ve özel bir kişinin düşüncesiyle birleşmesini sağlayacak şekilde kaygıları nadiren içerir. Katılmak ya da katılmamak sadece isteğe bağlı değildir, buna gerek yoktur.⁸⁴ Taylor bu tip düşüncelerin yanlış olmadığını fakat kültürdeki değişimi derinlemesine anlamak için bu ahlaki gücü hafife almanın, yüzeysel olarak görmenin hata olduğu görüşündedir. Yani bu ahlaki ideali yalnızca bencilliğin kılıfı olarak görmek yerine neden böyle bir eğilimin olduğunu anlamak önemlidir. Burada bencilliğin her durumda açıklaması olarak kullanılabilen göreciliğin otantiklik ile bağı hakkında Taylor’ın düşüncelerine göz atacağız.

3.1.2. Otantiklik ve Görecilik

Taylor’a göre görecilik kendi kendine ket vuran hatalı bir görüştür. Çoğu insan kendini gerçekleştirme kültürü içinde kendilerini aşan konuları unutmuştur. Kişilerin sadece kendi isteklerini ön planda tutan hallere bürünmüş, yeni konformizm türleri ortaya çıkmıştır. İnsanların kendilerini bulmak için güya uzmanlara, rehberlere, kişisel gelişim uzmanlarına, ruhsal gurulara kendilerini emanet edip peşlerine düşmelerini saçmalık olarak değerlendirir.⁸⁵

Taylor, otantiklik idealinin ahlaki gücünün gözden kaçtığını düşünür. Otantikliğe verilen değer gün geçtikçe anlamındaki sapmalardan ötürü düşmüştür. Otantikliğin benimsenmesinin bir tür yumuşak görecilik haline gelmesi ahlaki bir ideal olarak savunulmasını imkansız hale getirir. Bunun nedeni bazı yaşam şekillerinin diğerlerinden daha yüksek ve iyi olduğu ima edilir ve aynı zamanda bireysel kendini

⁸⁴ Bloom, *age*, 84.

⁸⁵ Taylor, 2011, 20.

gerçekleştirmenin önemli olduğu kültürü bu iddia ile çelişmektedir. Sonuçta ideal, karşı çıkılmayan ama aynı zamanda açıklanamayan bir konuma geriler.⁸⁶

Allan Bloom, *Amerikan Aklının Kapanışı* eserinde bireyciliğin bir uzantısı olarak tanımladığı göreceliğin eleştirisini yapar. Bloom eserinde günümüz eğitilmiş gençlerini sert bir şekilde eleştirir. Gençlerin hayatlarını kolaycı bir göreceliğe dayanarak sürdürdüğü tespiti yapar. Burada görecilik karşılıklı saygı ilkesine dayandırılır, kimse kimsenin değerlerini sorgulamamalıdır. İnsanlar kendini geliştirmek için kendi yolunu bulmalı, kendilerine karşı dürüst olmalı kendi için önemli olan değerlere göre hareket etmelidir. Kimse başka birine karışmamalıdır.⁸⁷ Bu, günümüzde oldukça alışık olduğumuz bir tavidir. Taylor bunu kendini gerçekleştirmenin bireyciliği olarak ifade eder ve 1960'lardan sonra batı toplumlarında yükselen bir olgu olduğunu iddia eder.⁸⁸

Taylor'a göre otantiklik kültürü içindeki insanlar, bu ideali benimseyerek bir tür tarafsız olma liberalizmine destek olurlar. Burada temel ilke iyi yaşam nedir sorusu karşısında belirli bir cevabın olmaması, tarafsız olunmasıdır. İyi yaşam, her bir bireyin kendine ait doğrular ile ulaşmaya çalıştığı yaşamdır. Yönetim bu konuda yansız olmalıdır aksi durumda herkese eşit yaklaşmamış olur. Sonuç olarak modern kültürün temel ideallerinden biri üzerine tartışılmamakta ve konuşulmamaktadır.⁸⁹ Yandaşları sessiz kalır, karşıtları ciddiye almaz ve doğal olarak bu ideal gölgede kalıp görünmesi zor bir duruma girer.

Ahlaki öznelcilik anlayışı kültürümüzde önemli bir yer tutar. Ahlaki tutumların akıl veya doğaya uygun olduğu için değil bize uygun geldiği için benimsediğimiz görüşü bu konudaki sessizliği arttırır. Bu görüşe göre ahlaki tartışmalarda akıl ile bir yargıya varılamaz çünkü birine yanlış bir davranışta bulunduğunu davranışının sonuçlarını anlatarak göstermeye çalışsanız bile kişi davranışlarına devam ederse söyleyecek bir şeyiniz kalmaz. Öznelcilik göreceliğe önemli bir destek sağlar fakat yumuşak göreceliğin ahlaki sebeplerinden derine iner. Otantiklik kültürü içindeki kimseler insan aklının işlevi ile ilgili bu anlayışı benimserler. Bu kültüre karşı çıkanlar da aynı

⁸⁶ Taylor, 2011, 22.

⁸⁷ Bloom, *age*, 85.

⁸⁸ Taylor, 2011, 19.

⁸⁹ Taylor, 1989, 211-305.

anlayışın benimsenmesinden memnundur ve günümüz kültürünü reformlarla dönüştürme konusunda ümitsizliğe düşmüş durumdadırlar.⁹⁰

Akıl yürütmenin belli standartları olduğunu ileri süren düşünürler de vardır. Onlara göre insan doğası diye bir şey mevcuttur ve ona uygun olanlar iyi olmayanlar kötü olarak sınıflandırılabilir. Bu tutumun felsefi kökeni Aristoteles’e dayanır. Modern öznelciler Aristoteles’e oldukça eleştirel yaklaşır, onun “metafizik biyolojisi” görüşlerinin eskidiğini ve artık savunulamaz durumda olduğunu ileri sürerler. Bunu öne sürenler otantiklik idealinin muhalifleridir. İnsan doğasında var olduğu sanılan standartlardan hareketle bir sonuca varmanın yanlış bir yaklaşım olduğunu, otantikliğin de bunun bir parçası olduğunu düşünürler. Otantikliğin tam olarak neleri ihtiva ettiği üzerinde durmazlar öte yandan otantikliği savunanlar sahip oldukları öznelci görüşlerinden dolayı bunu yapamazlar.⁹¹

Taylor’ın modernliğe olan ilgisinden bahsetmiştik. Eserlerinin konusunu yoğun olarak modernlik etrafında toplanmıştır. Otantikliğin de modernlik ile ortaya çıktığını düşündüğü için burada otantikliğin, bu tip modernlik ile ortaya çıkmış diğer görüşlerden nasıl etkilendiğine değinmesini bir sonraki başlıkta inceleyeceğiz.

3.1.3. Otantikliğin Modernlik ile İlişkisi

Taylor, otantikliğin etiği anlamına gelen kitabında ilkin modernliğin bazı sıkıntılarından bahseder. Sıkıntı ile toplumun çöküş olarak yaşadığı kayıpları kasteder. Özellikle 1950’lerden sonra ortaya önemli bir çöküşün çıktığını, hatta bazı kabullere göre kayıp zamanların 17. Yüzyıldan başlayarak çok daha uzun bir döneme yaydığını öne sürer.⁹² Taylor’a göre çöküşün zamanı konusunda görüş ayrılıkları olsa da belli temalar etrafında toplanma söz konusudur. Taylor bu eserinde bu temalardan tamamını kapsadığı iddiasında bulunmasa da önemli gördüğü üçünü açıklar. Bu temaların bilindik ve herkes tarafından kabul gören, şikâyet edilen konular olduğunu bu yüzden üzerine daha fazla söz edilmesine gerek olmadığını düşünmenin yanlış olacağını aksine tam da bu yüzden konunun yeterince iyi kavranmadığını iddiasındadır. Modernliğin sıkıntılarının hem çok tanıdık hem de karmaşık olduğunu bu yüzden dikkatle incelenmesi gerektiğini belirtir.⁹³

⁹⁰ Taylor, 2011, 23.

⁹¹ Age, 24.

⁹² Age, 9.

⁹³ Age, 10.

Taylor'ın üzerinde durduğu ilk sıkıntı bireyciliktir. Bireyciliğin birçok kimseye göre modernliğin getirdiği en önemli ve büyük kazanım olduğunu söyler. İnsanların nasıl yaşayacaklarına kendilerinin karar verdiğini, inanacakları şeyleri kendilerinin seçtiğini ve bu haklardan kendilerinden önce gelen nesillerin mahrum olduğunu hatırlatır. Şu anda bu haklar yargı sistemleri ile de koruma altına alınmıştır. İnsanlar artık kendilerinden önemli görülen kutsallar uğruna kurban edilmemektedir. İnsanların çok büyük bölümü bu kazanımlardan vazgeçmek istememektedir. Hatta bu kazanımların hala yetersiz olduğu ve geçmişten gelen etkiler ile aile yaşamı modellerinin, geleneksel hiyerarşik yapıların kişinin kendi olma özgürlüğünü kısıtladığını düşünenlerin çoğunlukta olduğunu belirtir. Bazı kimseler ise modern özgürlüklerin eski ahlaki yapılardan sıyrılmamız sayesinde kazanıldığını öne sürer. İnsanların önceden büyük bir bütünün parçası gibi hissettiklerini ve bunun “Büyük Varoluş Zinciri” içinde yani melekler, diğer dünyasal varlıklar, öte dünyasal varlıklar arasında insanın yerini alması anlamına geldiğini belirtir.⁹⁴

Evrendeki varlıklar arasında olan bu hiyerarşik zincir insanların arasında da toplumsal hiyerarşinin oluşumu ile karşılık bulmuş, insanlar içine doğdukları sınıflara mahkum edilmişlerdir. Modern özgürlük bu tip düzenlerin ortadan kalkması ile oluşmuştur. Taylor'a göre bu düzenler insanları sadece sınırlamıyordu, toplumsal yaşama ve dünyaya anlam katıyordu. Varlıklar sadece üreteceğimiz şeyler için hammaddeler değildiler varoluş zincirinde belli yerlere sahiptiler. Örneğin kartal yalnızca bir kuş değil, hayvanlar aleminin kralıydı. Toplumsal ilişkilerin, ritüellerin ve normların anlamları vardı sadece araçsal görülmezlerdi. Taylor, tüm bunların anlamını kaybetmesini, dünyanın “büyüsünün bozulması” olarak tanımlıyor. Bunun iyi mi kötü mü olduğunu tartışmak yerine Taylor, bu olguların insan yaşamındaki bazı etkilerini ele alır.⁹⁵

Taylor'a göre bu amaçsızlık anlamda bir daralma ile ilişkilidir. İnsanlar kendi bireysel yaşamlarına odaklandıkça geniş vizyonlarını yitirmişlerdir. Taylor, bireyciliği, karanlık tarafı olarak tanımladığı, benlik üzerine odaklanarak, yaşamları tatsızlaştırdığı, anlamını daralttığı, başkalarına ve topluma karşı kayıtsız hale getirdiği iddiaları ile eleştirir. Taylor'a göre dünyanın büyüünün bozulmasının bir diğer önemli sonucu araçsal aklın öncelik kazanmasıdır. Araçsal akıl ile belli bir amaca ulaşmak

⁹⁴ Age, 10.

⁹⁵ Age, 11.

için kullanılan her şeyi en ekonomik olacak şekilde faydayı maksimize ederek maliyeti en düşük oranda tutarak yaptığımız hesaplama biçimini kastetmektedir. Eski düzenlerin önemini yitirmesi, araçsal aklın yaygınlaşmasında çok etkili olmuştur. Kutsal yapılar ortadan kalktığında sosyal düzenlemeler, davranış biçimleri, varlıkların kullanımı tamamen bireylerin isteklerine göre şekil alacaktır. Kullanılan ölçüt ise araçsal akıl olacaktır. Varlıklar varoluş zincirindeki yerlerini kaybedip bizim tasarılarımız için birer hammaddeye dönüşmektedir.⁹⁶

Bu değişim, bazı açılardan özgürleştirici olmasına rağmen araçsal aklın zamanla yaşamımızı tamamen ele geçirmesi tehlikesini de beraberinde getirmiştir. Araçsal aklın yaşamımızı ele geçirmeye başladığına dair, gelir dağılımındaki eşitsizliği veya doğa felaketlerine sebep olan kirli üretim biçimlerini, risk değerlendirmesi yaparken insan canına para cinsinden değer biçmeyi, haklı göstermek için, ekonomik büyümenin gerekçe olarak sunulması, örnek gösterilebilir.⁹⁷

Taylor’a göre özgürlük kaybının önemli bir biçimi Tocqueville’in tanımladığı “yumuşak despotluk” modernliğin sıkıntılarının ilk ikisinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Tocqueville’e göre kendi içine kapalı bireylerden oluşan toplumda çok az kişi aktif bir şekilde öz yönetim faaliyetlerine katılacaktır. Yönetim kişilerin özel yaşantısını doyurucu bir şekilde yaşamasını sağlayacak araçları ürettiği müddetçe herkes evinde oturup özel hayatı ile meşgul olacaktır. İşte bu şekilde her şey üzerinde halk denetimi yok olacak her şey belirli bir vekil güç ile yönetilecektir. Modernliğe özgü bu yeni despotluk biçiminde görünürde seçimler yapıp demokratik bir görünüm bile sağlanabilir. Tocqueville’in bu durum karşısında sunduğu tek çözüm, gönüllü ve yönetimin çeşitli düzeylerinde etkin bir siyasi kültür oluşturmaktır. Taylor’a göre modern bireyin içine gömüldüğü atomculuğu bunu engeller. Siyasal hayata katılım azalır ve katılımın azalması ile birlikte devletin denetimi azalır. Yurttaş, devlet karşısında yalnız kalır, kendini güçsüz hisseder. Yurttaşın motivasyonu bu şekilde daha da azalır ve yumuşak despotluğun kısır döngüsüne girilmiş olur.⁹⁸

Taylor, modernliğin belirttiği sıkıntıları hakkında yapılan eleştirilere verilen cevaplardan kabaca bahseder. Bireyciliği narsizm kültürü olarak tanımlayanları, bu kültürün içinde bulunanlar önceki baskıcı dönemlerin özlemini duymakla suçlar.

⁹⁶ Age, 12.

⁹⁷ Age, 13.

⁹⁸ Age, 16.

Modern teknolojiyi savunanalar, araçsal aklın hakimiyetini eleştirenleri gericiilik ve bilim karşıtlığı ile itham eder. Negatif özgürlüğün katı savunucuları ise siyasal özgürlüğün fazla abartılan bir şey olduğunu bireyin maksimum bağımsızlığı ile bilimsel yönetimin bir arada olmasının yeterli olduğuna inanırlar. Yani modernliği sert şekilde eleştirenler de vardır, gerçekçi olmayan bir biçimde övenler de.⁹⁹

Taylor'a göre ise tüm bu tartışmaların ortasında modernliğin göz önüne alınması gereken asıl özellikleri yanlış anlaşılmakta ve gölgede kalmaktadır. Taylor, burada kendi önereceği çözümün ne modernliği gözü kapalı savunanların yolundan ne de tamamen karşı çıkanların yolundan gitmek olmadığını belirtir. Hatta bu ikisi arasında bir orta yol bulmanın da doğru bir tutum olmadığını iddia eder. Bu tutumun modern kültürün doğasının karmaşıklığı yanında çok basit kalacağı eleştirisini yapar. Taylor'a göre her iki tarafın da haklı ve haksız yanları bulunmaktadır. Burada asıl sorun, kötü sonuçlara olumlu ürünler için bedel ödemek ve katlanmak zorunda olmadığımızı anlamamız değildir. Sorun, modernliğin getirilerinin basitleştirilmesini önleyerek bu getirilerin vadettikleri önemli şeylerin gerçekleştirilmesinin nasıl sağlanacağıdır.¹⁰⁰

Taylor'ın düşüncesine göre modernlik ile ortaya çıkıp gelişmiş bir kavram olan otantiklik için de benzer yorumlar geçerlidir. Bu iki kavram üzerine düşünceleri tamamen paralellik gösterir. Her ikisine de farklı bakış açısı ile aynı yaklaşımda bulunmuştur. Modernlik ve otantiklik idealinin her ikisinin birden ortaya çıkardığı, kendini gerçekleştirme bireyciliğinin savunduğu bir akım olarak tanımlanabilecek kendini belirleme özgürlüğünü Taylor, pozitif ve negatif özgürlük bağlamında tartışır. Bu tartışmaya bir sonraki başlıkta yer vereceğiz.

3.1.4. Kendini Belirleme Özgürlüğü

Taylor, kişiyi ilgilendiren şeylere kişinin kendi için kendi kararını vermesi ve bunu yaparken dış etkiler ile biçimlenmeden özgür bir şekilde yapması fikrini kendini belirleme özgürlüğü olarak adlandırır. Burada Taylor bu özgürlüğün negatif özgürlük tanımından bir adım ileride olduğunu düşündüğü pozitif özgürlük tanımına uyduğunu öne sürer. Kendini belirleme özgürlüğü tüm dışsal dayatmalardan kurtulup kendi başına karar vermeyi gerektirir.¹⁰¹

⁹⁹ Age, 17.

¹⁰⁰ Age, 18

¹⁰¹ Age, 30.

Otantiklik ideali ile kendini belirleme özgürlüğü farklı şeyleri ihtiva eder fakat bazen aynı yazarların eserlerinde kendilerine yer bulmuş ya çok yakın ilişki içinde ya da uzak bağlamlarda kullanılagelmiştir. Bu iki kavram zaman zaman birbirlerine karıştırılmış ve bunun bir sonucu olarak otantikliğin sapkın biçimlerinden biri ortaya çıkmıştır.

Kendini belirleme özgürlüğü siyasal yaşamda büyük etkisi olan bir fikir olmuştur. Bunu Rousseau'nun genel iradeye bağlı toplum sözleşmesine borçludur. Bu düşünce modern totalitarizmin düşünsel kaynaklarından olmuştur. Kant'ın bu özgürlük görüşünü tamamen ahlaki açıdan otonomluk olarak değerlendirmesine karşın Hegel ve Marx ile birlikte siyaset alanında kendine yeniden yer bulmuştur. Taylor, dilinin ve yapısının bozulduğunu düşünse de tüm bu kendini gerçekleştirme idealinin arkasında oldukça güçlü bir ahlaki idealin bulunduğunu düşünür. Bu ideal kendine karşı dürüst olmaktır. Bu tanımlamanın kaynağı olarak Lionel Trilling'in *Sincerity and Authenticity* kitabında yaptığı "otantiklik" tanımını gösterir ve kendisi de otantiklik terimini kullanır.¹⁰²

Kendini gerçekleştirme fikirlerinin altında yatan ahlaki gücün ne olduğunu araştırır. Eğer bunu egoizm, ahlaki gevşeklik veya bencillik gibi kavramlar ile açıklamaya çalışırsak daha baştan yanlışla düşmüş oluruz. Ahlaki gevşeklik çağımıza özgü değildir. O halde çağımızın içinde bulunduğu durumu açıklamaya yeterli değildir.¹⁰³ Çağımıza özgü olan ise insanların kendilerini geliştirmeye zorlandığını hissetmesidir. Bunu yapmazsa hayatının bir şekilde boşa geçeceği ziyan olacağı hissine kapılır. Bireyin içinde bulunduğu tüm bu durumlar doğal olarak toplumda da karşılık bulur. Otantikliğin toplumsal bağlamda nasıl yansımaları olduğuna bir sonraki başlıkta değinilecektir.

3.1.5. Otantikliğin Toplumsal Yansımaları

Taylor Otantiklik kavramının ardındaki ahlaki idealin yeterince iyi anlaşılmadığından yakınır. Bunun nedeninin idealin savunucularının ve aynı zamanda karşıtlarının da ideali saptıracak şekilde yanlış yaklaşımları olduğunu düşünür. Taylor'a göre toplumbilimcilerin sıradan üslubu, otantiklik idealinin önemini anlaşılmaması önünde diğer bir engeldir. Bahsedilen üslupla sözde daha elle tutulur somut veriler üzerinden değerlendirmeler yapar ve genellikle ahlaki idealler gibi konulara girmekten imtina

¹⁰² Age, 21.

¹⁰³ Age, 24.

ederler. Bireyciliğin yükselişini ve araçsal aklın ön plana geçmesini; sanayileşme, şehirleşme, ulaşım imkanlarının genişlemesi gibi etkenler ile açıklamaya çalışırlar. Bunların ardında yatan kültür ve bakış açılarındaki değişimlerin ahlaki idealler olarak ne kadar etkili olduğu üzerinde durmazlar.¹⁰⁴

Ayrıca bu toplumsal gelişmelerin kendilerinin nasıl ortaya çıktığı da açıklama gerektirir. Sanayileşme veya kent nüfusunun artması gibi olayların tesadüfen ortaya çıktığı gibi bir açıklama yapılamayacağına göre burada yine insani motivasyonlar devreye girecektir. İnsanların aynı şekilde aynı tarafa hareket etmesinin yani örnek olarak üretimde teknoloji yardımı ile artış sağlanmasının veya nüfus yoğunluğundaki artışın altında yatan sebeplerin ne olduğunu açıklamak için bir fikre gerek duyulur. Daha büyük gelir elde etme isteği, başka kişiler üzerinde üstünlük sağlama gibi ahlaki idealler ile bağlantı kurulabilecek bir takım açıklamalar bu bağlantıyı kurmadan yapılır çünkü buna ihtiyaç duyulmaz. Açıklamaların yeterince somut ve bilimsel olup olmadığına bakılır. Bireyciliğin yükselişini ve araçsal aklın ön plana çıkmasını kişilerin bunları çekici bulduğu açıklaması da yine ahlaki olmayan bağlam içinde yapılır. Bireyciliğin getirdiği özgürlük kişiye istediğini yapma imkanı verir, araçsal aklın meşruluk kazanması ise kişinin istediği her şeyin daha fazlasını elde etmesini sağlar.¹⁰⁵ Tüm bunlar modernliğin ve otantiklik idealin toplumun yapısını da etkilemesini beraberinde getirir. Bireyleri etkileyen her durum doğal olarak bu etkilerin yığılması ile topluma da yansiyacaktır. Araçsal aklın önem kazanması ve bireyin gittikçe artan atomculuğu toplumun birbirinden kopuk parçalardan oluşan her an dağılabilecek narin bir bütün olmasını sağlar. Yumuşak despotluğun önü açılır ve bu narin bütün dışardan bu etki ile bir arada tutulur. Birey tekil otantikliğini korumaya çalışırken bu narin bütünün içine eriyip karışmasını engelleyemez.

Buraya kadar Taylor'ın üzerinde durduğu kavramlar ile otantiklik kavramının etkileşimlerini inceledik. Şimdi ise Taylor'ın otantiklik kavramını epistemolojik ve ontolojik olarak nasıl ele aldığına bakacağız.

3.2. Otantikliğin Epistemolojisi

Felsefi akıl yürütmenin ilkelerinden biri, bir kişinin bir fikir veya kavramın tanımından haberdar olduktan sonra bu fikir veya kavram hakkındaki görüşlerini tasvir ederek, tartışarak yeni bir fikre ulaşabileceğidir. Kavramın tanımı ile ilgili herhangi

¹⁰⁴ Age, 25.

¹⁰⁵ Age, 25.

bir fikri yoksa kavramın arkasına düşmesi veya onun hakkında araştırma ve tartışma yapması beklenemez.¹⁰⁶ Bu ilkenin aynı zamanda otantiklik kavramı için de geçerli olduğu düşünülmelidir. Kişi akıl yürütme ilkelerini kullanarak bu kavram hakkında yeni bilgilere ulaşabilir.

Taylor, modernliğin değerlerinin önceki ahlaki ufuklardan kopuşlar ile ortaya çıktığını ve bu değerlerin ileri fakat aynı zamanda aşağı yönlü olduğunu düşünür. Bunun nedeni çağdaş kültürdeki insanın, ahlaki ufkunun daralması, araçsal aklın öncelik kazanması ve siyasal özgürlük kaybının neden olduğu otantikliğin içgüdüsel ve çarpık bir imaja sahip olmasıdır. Bu faktörler, bireyin maruz kaldığı toplumdan gelen baskıdan kaynaklanmaktadır. Daha sonra bireyselliğin artması, araçsal aklın önem kazanıp yaygınlaşması, insanın gerçek benliğinin gerçekçi olmayan bir kopyasının yaratılması ve bu şekilde topluma uyumu ile sonuçlanabilir.¹⁰⁷

Taylor, modern otantiklik anlayışını yeniden keşfetmek ya da tespit etmek için tanımlama yapar. İhtiyaç duyulan şeyin, bir geri alma eylemi ya da çalışması olduğunu ileri sürer.¹⁰⁸ Bu geri kazanma sürecinin nasıl olması gerektiğini açıklarken Taylor, otantikliğin özellikleri hakkında bazı epistemolojik gözlemler ve çıkarımlar yapar.

19. yüzyılın romantik ahlak görüşüne göre, insan ahlaki bir duyuyla donatılmıştır yani doğru ya da yanlış olanın sezgisel bir duyu ile farkına varabilmektedir. Bu ahlaki duyu Rousseau'nun “varoluş duygusu” dediği şey, içsel benliklerimizle temas kurmanın bir yoludur. Bu ahlaki pusulanın, her insanın içinde aslında mevcut olmasına rağmen, insanın “gerçek ve tam bir insan...” olması için doğrulanması gerekir.¹⁰⁹

Kendine karşı dürüst olmak, otantikliğin anlaşılmasında çok önemli bir ahlaki öneme sahiptir. Taylor kişinin kendi otantikliğini yine sadece kendinin tanımlayabileceğini belirtir. Taylor’a göre dışavurumculuk, bireyleşmenin yeni bir temelidir. Her bir ferdin farklı olduğu kabulü daha önce de vardır fakat burada farklı olan bireylerin bu özgünlüklerini yaşamlarına uyarlama yükümlüğünün ortaya çıkmasıdır.¹¹⁰ Taylor, kişinin kendi otantikliğini keşfetmek için onu ifade etmesi gerektiğini ileri sürer.¹¹¹ Taylor’a göre kendini keşfetmeye giden yol, Augustinus’un uyguladığı gibi, içsel

¹⁰⁶ A. Kadir Çüçen, **Bilgi Felsefesi**, (Bursa: Asa Kitabevi: 2005), 31.

¹⁰⁷ Taylor, 2011, 10-17.

¹⁰⁸ Age, 27-28.

¹⁰⁹ Age, 29-30.

¹¹⁰ Taylor, 2018, 569.

¹¹¹ Taylor, 2011, 32.

benlikten Tanrı'ya tekrar temas etmektir.¹¹² İçimizdeki Tanrı'yı arayan bu ahlaki pusula, erken dönem kilisenin vaaz ettiği bir kavramdır, ancak ahlaki pusulanın yeni versiyonu olarak otantikliğin etiği yeni ve modern kültüre özgüdür.¹¹³

Taylor'a göre otantiklik, desteklenmeye değer bir idealdir.¹¹⁴ Otantiklik idealinin keşfi, kendi kimliğimizi keşfetmek ve ifade etmek ile yakından ilişkilidir.¹¹⁵ Taylor, insan yaşamının bir özelliği olan kimliğimizin karakter açısından diyalog ile ortaya çıktığını, diyalojik olduğunu ileri sürer. Çünkü yaşamlarımızdaki 'anlamalı ötekiler' ile ilişki içindeyiz ve kimliğimizi, bu ilişkilerle ve bu anlamalı etkileşimlerle tanımlarız. Yani kimliğimizi ifade diliyle tanımlarız ve insan aklının doğuşu kendi başına, monolojik olarak gerçekleştirilemez.¹¹⁶

Diyalojik karakter, herhangi bir konuda akıl yürütmenin ancak başka birisiyle birlikte akıl yürütme olduğu anlamına gelir. Taylor, bireyin kimliğini soyutlanmış veya tek taraflı olarak basitçe tanımlayamayacağını açıkça belirtir. Kimliğimizi tanımlamak ve sürdürmek, özellikle de bize yakın sevdiklerimizle, ailelerimizle ve içinde çalıştığımız toplumla diyalog içinde mümkün olur.¹¹⁷

Taylor, otantiklik ile her bireyin özgünlüğünü, çeşitliliğin kabulünü ve insanlar arasındaki farkları ilişkilendirir. Bu konuda Taylor'un anlayışı açıktır: bireylerin kimliklerini keşfetmek için ilişkilere ihtiyaçları vardır, tanımlamak için değil. Kendimizi önemli şeylerin ufku ile tanımlarız. Yani sıradan olan özelliklerle tanımlamayız. Bu kimlik oluşumunun daima diyalojik olduğunu doğrular; kimlik belirleme, birey için önemli olan bir veya daha fazla ideale ve toplum tarafından toplumun farklı düzeylerinde tanınmaya dayanır.¹¹⁸

Bir birey, ancak kendi özgünlüğünün neyi içerdiğini ve kendisinde neyin benzersiz olduğunu belirleyebiliyorsa kimliğini tanımlamanın ne olduğunu anlayabilir. Birey bunu ancak, önemli olan bir altyapıya ve onun için önemli olan bir idealler çerçevesine sahipse yapabilir.¹¹⁹ Taylor, bu altyapıyı veya çerçeveyi, bir kişinin anlam ufku olarak adlandırır. Anlam ufku, önemli olan şeylerin koşullarını içerir. Bu anlam ufku, ne

¹¹² Age, 29.

¹¹³ Age, 28.

¹¹⁴ Age, 27, 63.

¹¹⁵ Age, 70.

¹¹⁶ Age, 33,34.

¹¹⁷ Age, 45,48.

¹¹⁸ Age, 35,45-50.

¹¹⁹ Age, 36,40.

statik ne de durağan olamaz, dinamik ve her zaman aktif olmalıdır.¹²⁰ Varga ve Guignon, otantiklik ahlakıyla doğrudan ilişkili olarak özerklik, ahlaki anlam, orijinallik ve kimlik kavramlarını açıkça ortaya koydukları gibi, otantiklik kavramının vurgusu da genellikle bireysel taraftadır. Onlara göre, otantiklik etiğinin dayattığı nedenler, istekler ve taahhütler vardır, eğer bunlar takip edilmezse, ahlaki bir etken olarak benliğin yabancılaştırılmasına yol açacaktır.¹²¹

Bu temel güdüler ve arzular ile Taylor'ın anlam ufkunun arasındaki ilişki, mantıksal bir düzen hiyerarşisinde belirlenir: Her insan, temel ahlaki değerlerin ortaya çıktığı bir anlam ufkuna sahip olmalıdır. Onun benzersizliği, kişinin kimliğini belirleyen özgünlüğüdür.

Epistemolojik olarak, bütün bunların otantiklik kavramına nasıl uyduğuna bakacak olursak görülür ki otantiklik doğada hem içe hem dışa dönüktür ve ayrıca manevidir. İçsel doğası insanın kendisiyle olan ilişkisi ve insanoğluna özgüdür. Bireyin içe yönelişine, kimliğine ve anlam ufkuna işaret eder. Taylor, kimlik, anlam ufku ve otantikliğin arasındaki mantıksal hiyerarşiyi şu şekilde açıklar: kişinin kimliği, anlam ufkuna yani ona göre önemli şeylerin arka planına uygun olarak tanımlanır. Bununla birlikte, önemli olan bu şeyler benlikten kaynaklanan talepleri kapsar.¹²² Bu yüzden otantiklik, anlam ufkunu tanımlamayı gerektirir ve dolayısıyla otantikliği, anlam ufkunun çöküşünü hazırlayacak şekilde tanımlamak mümkün değildir.¹²³ Bunun sonucu olarak, özgünlüğün ve bir kişinin kimliğinin doğrudan otantiklikle bağlantılı olduğu çıkarımı yapılabilir.

Otantiklik dışa dönüktür ve benlik ötesindeki talepleri de gerektirir. Bu dışa doğru otantiklik yönelimi, kişinin anlamlı ötekiler ve toplum ile olan diyalojik ilişkilerde bulunmasını gerektirir. Bu diyalojik ilişkiler aynı zamanda otantiklik için dolaylı kaynaklar olarak da işlev görür, çünkü kişinin samimi ve sosyal düzeylerde edindiği tanınma ve geri bildirim miktarı, kimliğini etkiler. Bu da kişinin anlam ufkunu ve nihayetinde otantikliğini etkiler. İçe ya da dışa dönüklükten dolayı anlaşılmamış ya da netleştirilmemiş olan, insanın otantikliğinin asıl kaynağıdır. Otantiklik, düşüncenin içkin gerçekliğini ve otonomluğunu aşar. Benlik hakkında bilgi edinmek ve bilgi edinmek için içe doğru bir yolculuk gerçekleştirmek benliğin aşkın doğasına manevi

¹²⁰ Age, 37.

¹²¹ Varga, Guignon, age.

¹²² Taylor, 1991, 40-41.

¹²³ Age, 39.

bir yaklaşımdır.¹²⁴ Dooyeweerd, “insan benliği” terimini, insan deneyiminin zamansal ufkunun tüm ahlaki yönlerini aşan asıl birliği olarak kullanır. Kendini tanımanın eleştirel bir öz-yansıma gerektirdiğini ileri sürer.¹²⁵ Buradaki denge, kişinin otantikliğini ilkin içeriden alması ve daha sonra anlamlı ötekilerle ve toplumla diyalog yoluyla daha da geliştirilmesidir. Taylor, her birimizin keşfedilmesi gereken özgün bir varlığa sahip olduğumuzu ifade eder. Bu keşif sürecinin önceden var olan modelleri arayarak ya da hipotezlerle yapılamayacağını savunur. Bu varolma yolu, eleştirel biçimde kendini yansıtmaya, sözde ve eylemde net bir şekilde kendini ifade etme yoluyla keşfedilmelidir.¹²⁶ Bu, tefekkür yansıması, Augustinus’un ileriye dönük yolun Tanrı ile ilişki kurmak için içsel benliği keşfetmek ve geliştirmek olduğu görüşüyle bağdaştırılmaktadır.¹²⁷

“...dikkat çekici olan şey, insanın kendisini en açık şekliyle, kendi öz varlığında ve kendini sevmesinde Tanrının sureti şeklinde göstermesidir. Bu hayatımızda Tanrıyı en açık şekilde yansıtan, bilen ile bilinenin bir olduğu, sevgiyle çiftleştirildikleri bir bilgi türüdür.”¹²⁸

Buradan da anlaşılacağı üzere Taylor, kendini bilmeye ve bunu otantik bir biçimde gerçekleştirmeye, içimizdeki Tanrının bilgisine erişmek açısından da ayrı bir önem atfetmektedir.

3.3. Otantikliğin Ontolojisi

Bir önceki bölümde, Taylor’ın otantikliğe verdiği önemi, özgünlük ve kimlik ile ilişkisini açıkladığı, bilme sürecinde otantiklik epistemolojisini açıklamaya çalıştık. Bu bölümde, kavramın ne anlama geldiğine dair anlayışını açıklamak ve netleştirmek için Taylor’ın otantiklik ontolojisini açıklayacağız.

The Ethics of Authenticity eserinde Taylor, otantikliği ilk önce benliğin içinde, daha sonra başkalarına göre kendinin ötesinde keşfedilen bir şey olarak tanımlar ve kişinin anlam ufkunu göz önünde bulundurur. Bunun, Taylor’ın otantiklik görüşünde bir dualizme işaret ettiğini, ancak daha sonra *Seküler Çağ* esrinde, bireysel yaratıcılık vurgulandığında görüşünün monizme dönüştüğü görülür.¹²⁹

¹²⁴ Heyns, *age*, 51.

¹²⁵ Herman Dooyeweerd, *Christian Philosophy: An Exploration*, (Leviston: Edwin Mellen Press, 1956) 15, 17’den aktaran Heyns, *age*, 51.

¹²⁶ Taylor, 2001, 55.

¹²⁷ Taylor, 2018, 202.

¹²⁸ *Age*, 213.

¹²⁹ Taylor, 2017, 558.

Önceki bölümde bahsedildiği üzere, Taylor'ın otantikliği kendinden referanslıdır yani bireysel bir yönelimdir ve benliğin ötesinde bir keşiftir. Varga ve Guignon'un görüşüne göre otantiklik, bireyciliğin daha önceki biçimlerinin içe doğru yönelmesinden kaynaklanır, ancak ne benmerkezci ne de insan merkezcidir. Varga ve Guignon'a göre, otantiklik, bireyin sosyal yaşamında aktif bir biçimde canlandırılır ve uygulanır; kendi içinden doğar ve dışarıya doğru yönlendirilir.¹³⁰

Otantikliğin bu ikili doğası, *The Ethics of Authenticity* eserindeki tanımında Taylor tarafından açıkça ifade edilir. Bu tanım, otantikliğin anlamını ortaya koymak için sistematik olarak çözdüğü sıkıntıların arka planı üzerine formüle edilmiştir.¹³¹ Otantikliğin bir kavram olarak tanımlanması, bireycilik ile toplum kutuplarının talepleri arasında dikkatli ve hassas bir denge kurulmasını gerektirir. Bu denge için ilk olarak, otantiklik, toplumdan soyutlanma ile tamamen belirlenemez veya oluşturulamaz, çünkü kişinin kendi otantikliğinin belirli bir derecede toplumdan etkilenmesine izin vermesi gerekir. Bununla birlikte, kendi kendini belirleme özgürlüğünü tam kontrol altına almak için aşırı çaba göstermek, kendini gerçekleştirme idealinin merkezine doğru bir kayma yaşatacaktır. Bu, toplumsal atomculuğun artmasına ve kişinin otantiklik üzerinde tamamen zararlı bir şekilde etki edecek, temel değerlerin ve ilkelerin oluşturduğu anlam ufkunun yıkılıp, çökmesine neden olacaktır.¹³² İkinci olarak, bir kişi aynı zamanda kendinden kaynaklanan temel idealleri, ahlaki değerleri ve taahhütleri de göz ardı edemez ve topluma, kişinin ufkunu, değerlerini veya kimliğini tamamen dikte etmesi iznini veremez. Taylor, eğer insanlar dış popülerlik biçimlerine maruz kaldıkları bazı popüler kültür ya da tüketici eğilimlerinde otantiklik arayışında olurlarsa, birbirlerinden neredeyse ayırt edilemez olacaklarını, böylece arayışlarının amacını yitireceğini ifade eder.¹³³ Bu, birinin otantikliğini ve aynı zamanda orijinallliğini tamamen kaybetmesine yol açar.

Taylor, otantikliğin kalp ve zihin için bir savaş olduğunu söyler¹³⁴ ve daha önce de görüldüğü gibi, bunu desteklemeye değer çağdaş ve ahlaki bir ideal olarak görür.

¹³⁰ Varga, Guignon, *age*.

¹³¹ Taylor, 2011, 38-40.

¹³² *Age*, 59.

¹³³ Ron Kuipers, Charles Taylor, Religious Belonging in an "Age of Authenticity": a Conversation with Charles Taylor (Part Two of Three), *The Other Journal*, <https://theotherjournal.com/2008/06/23/religious-belonging-in-an-age-of-authenticity-a-conversation-with-charles-taylor-part-two-of-three/> [20.03.2019]

¹³⁴ Taylor, 2011, 15, 90.

Otantiklik ideali, son iki yüzyıl boyunca insan yaşamının en önemli potansiyellerinden biri olarak dile getirilmiş, özgürlük ve bireysellik gibi bir sorumluluk çağı açmıştır.¹³⁵

Burada “maneviyat” terimi altında Taylor’ın düşüncesi çerçevesinde ne anlaşılması gerektiği belirtilecek olursa: “Manevi” veya “maneviyat” terimleri, insanın Tanrı ile olan ilişkisiyle ilgilidir, bu insanın ölümsüz boyutudur. Augustinus’un dediği gibi, “dışardan içeriye, içten üste doğru giden bir yol”olarak tanımlanır.¹³⁶

Taylor’ın otantiklik kavramının epistemolojisi ve ontolojisi açıklandığına göre, bu kavramın etiği ve Taylor’ın düşüncesindeki dönüşümü açıklığa kavuşturmak için bir sonraki bölüme geçeceğiz.

3.4. Charles Taylor’ın Otantiklik Kavramı Hakkındaki Düşüncelerinin Değişimi

Taylor, modernliğe ve insanın kendini bu tür bir düşünce ortamında nasıl geliştirdiğine odaklanır. Taylor, bu kendini keşfetme sürecindeki çeşitli düşünce akışlarının ve kişinin tanınmaya çok istekli olmasının, kişinin kendi varlığının sapkın biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olduğunu iddia eder. Taylor, otantiklik idealinin bozulma sürecinde kendi kendini belirleme özgürlüğünün, insan merkeziliğin, bireyciliğin, göreciliğin, atomizmin ve araçsal aklın nasıl etkili olduğunu açıklar.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Taylor’ın *The Ethics of Authenticity* eserindeki tanımı açık ve nettir. 1991’de kaleme alındığında zamanının en iyi versiyonlarından olduğu kabul edilmesine rağmen, Taylor’ın kendisinin de belirttiği üzere eksik kalmıştır ve genişletilmesi gereken alanları mevcuttur. Bununla birlikte, Taylor’ın düşüncesinde otantikliğin kökenini aramaya düşünürün sadece otantiklik tanımına odaklanarak ulaşmak mümkün değildir. Taylor’ın otantiklik orijini hakkındaki görüşüne ulaşmak için düşüncelerinin tamamı göz önünde bulundurulmalıdır.

Otantikliğin etiği konusundaki düşünceleri ve felsefesi, modernliğin insanlık üzerindeki etkilerine odaklanmış olsa da, Taylor’ın otantiklik hakkındaki düşünceleri daha önce de belirtildiği gibi, onu rasyonalizm ve romantizmden kurtarıp maneviyat ve din ile aynı hizaya getirmek için yıllar içinde gelişmiştir. Taylor’ın düşünceleri yavaş yavaş gelişmiştir ve bir sonraki kitabı *A Secular Age*, Edinburgh’da yayınlanan *Seküler Bir Çağda Yaşamak* başlıklı Gifford konferansından çıkan yaklaşık on yıllık bir araştırmanın ürünüdür. Bu çalışma, din ve laiklik ile ilgili birçok çağdaş tartışmanın

¹³⁵ Age, 67.

¹³⁶ Taylor, 2018, 213.

merkezine yerleşmiştir. Bu kitapta, Taylor, yaşamın teistik bir kurgudan ayrıldığı, inançsızlığın en büyük seçenek haline geldiği seküler çağda, dine modern yaklaşımı anlatır. Modernliğin ve toplumun gerekliliklerinin inanç, maneviyat ve din üzerindeki etkilerini ele alır.¹³⁷

Taylor'ın bu çalışması, otantiklik ile bu manevi yönler arasındaki ilişki üzerine söylemini genişletmesini içerir ve görüşlerinin evrimini yansıtır. *The Journal* ile yaptığı röportajda, otantikliği, *The Ethics of Authenticity* ve *A Secular Age*'e ek olarak maneviyatı arama ve yeniden keşfetme süreci olarak tanımlar.¹³⁸

Seküler Çağ eserinde Taylor, otantiklik kültürünü şöyle tanımlar:

“Birçok kişi gibi ben de Kuzey Atlantik uygarlığımızda son on yıllarda bir kültür devrimi yaşandığına inanıyorum. 1960’lar hiç değilse sembolik olarak bir dönüm noktası sunuyor olabilir. Bu bir yandan, bireyselleştiren bir devrimdir ki bu tuhaf gelebilir çünkü modern çağımız zaten belirli bir bireyciliğe dayalıydı. Ama burada, diğer eksenler terkedilmeden yeni bir eksene geçildi. Ahlaki/tinsel ve araçsal bireyciliğin yanı sıra bir “dışavurumcu” bireycilik yaygınlaştı. Bu tamamen yeni değildir elbette. Dışavurumculuk 18. Yüzyıl sonundaki romantik dönemin icadıydı. Entelektüel ve sanatçı elitler yaşamının veya kendini ifade etmenin otantik yolunu 19. Yüzyıl boyunca arayıp durdular. Yeni olan şey, bu çeşit bir yönelimin kitlesel bir fenomen haline gelmiş gibi görünmesidir.”¹³⁹

Taylor, iki tanımı arasında paralellikler çizmişken, en son tanımlamanın yalnızca bireye odaklandığı ve ötekilerle ya da toplulukla diyalogu dışladığı fark edilmektedir. Bu noktada *The Ethics of Authenticity* kitabındaki otantiklik tanımından belirgin bir ayrılık söz konusudur. Bunun nedeni, Taylor'ın, *A Secular Age* eserinde sekülerlik konusundaki söyleminin zeminine karşı otantiklik çağını maneviyat, inanç ve din üzerindeki etkileri ile ele almasıdır.¹⁴⁰

Tanımlarının hiçbiri, formüle edilme zamanına bakılmaksızın, maneviyat ya da inançla ilgili herhangi bir referans içermemektedir. Ancak, her iki tanımda da otantikliğin uzun bir tarihi olduğunu belirtmekte tutarlılık göstermiştir.

Taylor'ın *The Ethics of Authenticity* deki otantiklik tanımı ile *A Secular Age* eserindeki tanımının başka açılardan da benzerliklerini ve ayrılıklarını belirleyebiliriz. Her iki tanım da modern çağ ile ilgilidir, her iki tanımda da otantikliğin, araçsal aklın kontrolü ile ilgili olduğu vurgulamaktadır. Romantik dönemin otantikliği sadece orta elitlerin

¹³⁷ Taylor, 2017, ix.

¹³⁸ Kuipers, Taylor, 2008.

¹³⁹ Taylor, 2017, 555.

¹⁴⁰ Taylor, 2017, 555-591.

tekeline bir üründür, oysa son yarım yüzyılda toplumda daha yaygın bir uygulama olmuştur.¹⁴¹

Her iki otantiklik tanımı, kendine özgü mevcut, katı, kurumsallaşmış, dışsal bir uyumluluk biçimine karşı bir muhaliflik çağında öne çıkmıştır. 18. yüzyılda, bir taraftan Protestan Reformu diğer yandan seküler hareketler ile dini skolastik düşünceye ve Roma Katolik Kilisesi'nin hegemonyasına itiraz edilmiştir. 1960'larda başlayan otantiklik çağı, kilisenin boğucu dini uygulamalarından ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra milliyetçiliğe odaklanan düşüncelerden uzaklaşmak için, Batı devletlerinin vatandaşları arasında verilen bir mola gibidir.¹⁴²

Otantiklik kavramı, yalnızca Taylor'ın düşüncesinde değil, aynı zamanda 18. Yüzyılda tanımlandığı ilk günden beri, tüm düşünürler için hareket halindedir. Felsefi otantiklik kavramı kamusal alanda yabancı görünmektedir, ancak felsefi alanda uzun süredir tartışılan iyi bilinen bir konudur. Bu nedenle, bu kavram Taylor'un bireyler, gruplar, topluluklar veya toplum tarafından belirttiği gibi “teşvik etmeye değer ahlaki bir ideal” olarak tanınmamakta veya yaygın olarak takip edilmiyor gibi görünmektedir.¹⁴³ Taylor tarafından da belirtildiği ve ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, modern toplum, otantiklik idealini benimsemek ile ilgilenmemekte, atomculuk, insan merkezilik, kendine karşı hoşgörü, dışavurumculuk ve öznellik gibi sapkın bireycilik biçimleri üzerine kurulmaktadır. Günümüzde insanın, sorunlarına içkin çözümler bulmak için derin bir açlığı vardır. Bu, birçok yazar için, hepsi daha iyi, daha çekici görünmek adına, kendi imajını geliştirme, kimliğini oluşturma, kendini keşfetme, kişisel güçlü yönler oluşturma ve zayıflıkları ortadan kaldırma, sağlığını ve servetini iyileştirme, daha mutlu olma gibi konulara odaklanan kişisel gelişim kitaplarında yükselen bir pazar yarattı. Bunun otantiklikle ilgisi çok azdır, ancak bütün bunların otantiklik özleminin biçimleri olarak anlaşılması gerekir.¹⁴⁴

Taylor, 1960'lardan bu yana geçen dönemi otantiklik çağı olarak tanımlar. *The Ethics of Authenticity* eserinde insanın modernlik çağındaki benlik tespitinin bireycilik, bencillik ve insan merkezilik gibi rahatsızlıklara nasıl yol açtığını anlatır. *A Secular Age* eserinde, modernlik ile sekülerliğe doğru atılan yeni adımı açıklar. Ona göre otantiklik çağı, 1960'larda, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, “... toplumlarımızdaki

¹⁴¹ Taylor, 2017, 558.

¹⁴² Heyns, *age*, 66.

¹⁴³ Taylor, 2011, 27.

¹⁴⁴ *Age*, 20.

inanç koşullarını derinden değiştiren” bir kültürel devrimin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.¹⁴⁵

Sekülerliğin şu anki döneminde, en azından *The Ethics of Authenticity* eserinde Taylor'un ilk otantiklik tanımı anlamında tarif edilebilecek bir çağ olarak tanımlanamayacağı ya da otantiklik çağı olarak görülemeyeceği düşünülür. Tıpkı ortaçağ skolastisizminin hegemonyası ve ardından birçok düşünürün Roma Katolik Kilisesi tarafından totaliter din kontrolü ile ayrışması gibi, Rönesans'ın, Hristiyan reformunun, bilimsel devrimin, rasyonalizmin ve romantizmin bir bölünmeye yol açtığı ve İkinci Dünya Savaşından sonra eşit derecede saldırgan bir suçlama ortaya çıkardığı görülmektedir. Çağımızda, II. Dünya Savaşı sonrası nesil, insanların özel hayatına karışan devlet ahlakı ve sosyal uyumluluğu zorlayan politik iktidar sistemi ile hayal kırıklığına uğramıştır. II. Dünya Savaşı'nın askeri zaferlerinden sonra Batı hkmetlerinin otoriter siyasi iradesi, yumuşak despotluk ve seçici doktrinleştirme ile kontrol edilen bir sivil düzene yol açmıştır. Batı Dünyasında bireysel aklın ve kendini belirleme özgürlüğünün gücüyle, 1960'larda herhangi bir dış kontrol veya dayatmaya karşı isyan edilmiştir. Hippi kültüründe en belirgin şekilde, zgr ruhlu yaşam tarzlarında, müziklerinde ve sanatında ifadesini bulan kendi kendini belirleme özgürlüğü biçimlenmiştir.¹⁴⁶

Kendini belirleme bireyciliğine yönelik bu devrim de iyi değildir, çünkü sorumlulukların temelini oluşturan sosyal normların ve ahlaki değerlerin yokluğu, Hristiyan inancı ve medeniyet düzeni arasındaki bağı zayıflatır, ahlak ve sosyal disiplinde ve anlam ufuklarındaki genel bir çöküşe yol açar.¹⁴⁷

Taylor, otantiklik tanımının ikinci bölümünde, bireyin toplumla diyalojik ilişkisinin olduğunu, anlam ufkuna ve ötekiler ile diyalog içinde kendini tanımlamaya odaklandığını ifade eder. Daha önce de belirtildiği gibi, otantikliğin desteklenmeye değer bir ideal olduğunu belirtir. Taylor, ağımızda kendi otantikliğinin farkında olma çağrısı yapar ve bunu ciddiyle benimser ve bireylerin, kendi otantikliklerini yaşarken bireyciliğin, seklerliğin ve anlam ufku kaybının etkilerinin de tam olarak farkında olmaları gerektiğini belirtir. Taylor'a göre bireysel otantiklik, kişide toplumsal farkındalık olsa da problemlili görünür. Kuruluşundan bu yana ve daha önce de

¹⁴⁵ Taylor, 2017, 555.

¹⁴⁶ Heyns, **age**, 67.

¹⁴⁷ Taylor, 2017, 588-591.

belirtildiği gibi, otantiklik kavramı felsefi düşünme alanında kalır ve bu gün bile halk tarafından tam olarak özümsemiştir. Yukarıdaki iki sıkıntının ortak noktası, her iki durumda da mevcut düzen ve tasvir ettiği her şeyde akut bir memnuniyetsizlik olduğudur. Muhafız hareketler, bireysel düşünmeyi yasaklayan bu zorunlu ve kuralcı dışsal uyumluluğa karşı ayaklanmıştır. Her iki durumda da bireyciliğin tüm yönlerinde bir artış yaşanmıştır. 18. yüzyılda, otantiklik olarak görülüyordu, ancak 1960'lardan bu yana kendini şımartmak ve kendini gerçekleştirmek olmuştur. Mevcut düzenin uygun bir yerinde konumlanmaya veya hedeflere yönelik değil, sadece mevcut duruma karşı bir başkaldırı hareketi olmuştur.¹⁴⁸

Taylor, her ne kadar bu yönünü çok göz önünde tutmak gibi bir tutum sergilemese de bir katoliktir ve otantiklik kavramı hakkındaki düşünceleri bundan etkilenmektedir. Şimdi bu etkilere değineceğiz.

3.4.1. Charles Taylor'ın Dini İnancının Otantiklik Kavramına Etkisi

Taylor, otantiklik tanımlarında da görüldüğü üzere, içsel benliğe derinlemesine geçiş yapmaktan ya da otantiklik, maneviyat ve inanç arasındaki ilişkiyi genişletmekten kaçınır. Ancak yine de Taylor'ın kavramı, bireycilik ve otonomluk tercihiyle alışılmış seküler modern görüşe göre daha geniş bir kavramı temsil eder fakat sadece kendi kendini belirleme, hatta kendini yaratma özgürlüğünü içeren ve diyalogik ilişkilerde olduğu gibi yarım kalmış bir kavramdır. Otantikliğin kökenine Hristiyan bakış açısıyla yaklaşmak için, Taylor'ın daha önce dini inancına atıfta bulunmuş olması gerekir. Burada, Taylor'ın güçlü bir Hristiyan dini geçmişine ve Augustinus'a karşı yüksek bir saygısı olan dindar bir Roma Katolik olduğu akılda tutulmalıdır. Taylor, başkalarıyla olan diyalogik ilişkisinin Tanrı veya Yüksek Varlığı da içerebileceği fikrine sahiptir.¹⁴⁹

The Ethics of Authenticity eserinde Taylor, modern otantiklik kavramının içimizdeki bir kaynakla temas halinde olması gerektiğini belirtir. Bu kaynağa bağlanmanın, Augustinus için de aynı olan Tanrı ya da Yüksek Varlığa giden yol olduğunu belirtir. Eski otantiklik anlayışına göre kişinin içindeki iyilik ideası veya Tanrı kaynağına ulaşabilmek için içine yönelmesi yerini kendi içindeki öz benliğine yönelmeye bırakmıştır. Taylor burada bu iki yönelişteki benzerliğe dikkat çeker.¹⁵⁰ *Benliğin*

¹⁴⁸ Heyns, *age*, 68.

¹⁴⁹ Heyns, *age*, 69.

¹⁵⁰ Taylor, 2011, 29.

Kaynakları eserinde ise Taylor, Augustinus'un Tanrı'ya giden yolun bizim kendi benliğimizden geçtiği inancına atıfta bulunur.¹⁵¹

Taylor, *Benliğin Kaynakları* eserinde amaçladığı şeyin, modern kimlik bilincini, onun kökenini betimleyerek tanımlama olduğunu belirtir.¹⁵² Taylor bunu Tanrı ile ilişkili bir biçimde yapar. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Taylor kimliği otantiklik ile ilişkilendirmiştir. Bu nedenle, kişinin kimliği ve Tanrı ile olan ilişkisi hakkında ne söylediğini görmek önemlidir. Bu, maneviyat ve otantiklik hakkındaki görüşlerine öncekinden daha fazla ışık tutabilir. Modern kimliğin önemli bir yönü olarak “günlük hayatın benimsenmesi” ni gösterir. Taylor'a göre “üretme, üreme, iş ve aile hayatının iyi hayatın esas eksenini olduğu anlayışı medeniyetimizin daha önceki asli belirleyici kategorilerinin karşısında yer almaktadır”.¹⁵³ Günlük hayatın bu açıklaması, Yahudi-Hristiyan maneviyatından kaynaklanmakta ve Reformcuların maneviyatı yoluyla modern çağa girmektedir. Taylor'ın akıl yürütmesinin ardından, kimliğinin ifadesini günlük hayatın benimsenmesinde bulduğu açıktır; bu da kişinin maneviyatını ifade eder.¹⁵⁴

Taylor ahlak ve ahlaki bilince, özellikle Platon ve Aristoteles'in geliştirdiği, ayrıca Hristiyanlık döneminin ilk dönemindeki rasyonalizmine, Bacon, Descartes, Rousseau, Kant ve Locke gibi düşünürlerin aydınlanma dönemindeki rasyonalizmine, ve düşüncelerine de dikkat çeker. Ayrıca, radikal inançsız fikirlerin, deizmden nasıl çıktığını ve modernizmin sekülerliğine ve teizme nasıl ihanet ettiğini açıklar.¹⁵⁵

Taylor, sık sık Augustinus'un maneviyatına, içsellikine ve ruhun Tanrı ile olan ilişkisinin gerçeğe hitap etme kapasitesini belirlediğine dair sezgisini ifade eder.¹⁵⁶ Taylor, Aydınlanma'dan kaynaklanan görecilik, dışavurumculuk, kendini belirleme özgürlüğü gibi farklı değişkenleri tanımlar ve bunları Hristiyan maneviyatı çerçevesinde analiz eder. Taylor'un belirttiği gibi, benliğin kaynaklarını tanımlamak ve yeniden ifade etmek, Hristiyan maneviyatının yanı sıra otantikliği keşfetmek, insanın iç dünyasını güçlendirmek için önemli bir meseledir.¹⁵⁷

¹⁵¹ Taylor, 2018, 202.

¹⁵² *Age*, 12.

¹⁵³ *Age*, 47.

¹⁵⁴ Heyns, *age*, 70.

¹⁵⁵ Taylor, 2018, 468-485.

¹⁵⁶ *Age*, 203.

¹⁵⁷ *Age*, 764, 781.

Taylor, *Seküler Çağ* eserinde, sekülerizmin dini inancı kamu kurumlarından dışarı iterek nasıl marjinalleştirdiğine dikkat çeker. İnanç ve dine dayanan eski kültürlerin yerini, modern bireylerin hayatlarını dinden veya Tanrıdan yoksun yaşayabilecekleri seküler toplumlar alır. Taylor, yaşamlarımızın belirli bir ahlaki ve manevi şekle sahip olduğunu da belirtir. Bu şekilde bir yerde “hayatın daha dolgun, daha zengin, daha derin, daha değerli, daha fazla takdire şayan, daha olması gerektiği gibi” şeklinde bir dolgunluk yatar, öte yanda inançlıların dolgunluğu insan yaşamının veya doğanın ötesindedir ve Tanrı'ya atıfta bulunmayı gerektirir.¹⁵⁸ Ancak inanmayanlar, Kantçı varyantı izler; rasyonel varlıklar olarak otonom yasalar yapar, yani güçleri içlerinde yaratırlar. Taylor'ın bahsettiği bu doluluk, inananlar için yoğun bir şekilde manevidir, dinleri ile yakından ilgilidir. Taylor doğrudan bağlantı kurmaz, ancak tündengelim yoluyla bahsettiği dolgunluğun otantiklikle de ilgili olabileceği söyleyebilir.¹⁵⁹

Otantik yaşam, manevi dolgunluk diyarında yer alırken, bir kişinin iç sesi olarak betimlediği Taylor'ın Otantiklik kavramının, ilk olarak Augustinus'un içselliğinden etkilendiğini farketmek gerekir. Tanrı'yla yaptığı mistik etkileşimi kendi maneviyatının kaynağı ve ilerlemenin yolu olarak, Tanrı ile ilişki arayışını, içsel benliği keşfetmek ve geliştirmek olarak görür.¹⁶⁰ Taylor'ın otantikliği ile Augustinus'un Tanrı'ya giden kendi iç yolu arasındaki bağlantı böylelikle daha net bir şekilde kurulabilir. Bu bağlantıyı kurmak için Taylor'ın maneviyat anlayışını anlamamız gerekir. Daha önce de belirtildiği gibi, *Seküler Çağ* eserinde modernliğin maneviyat, inanç ve din üzerindeki sekülerleşme etkilerine odaklanır. Bu ayrık akıl yürütme çağı manevi bir iç görü gerektirir. Günümüzde pek çok insan, anında memnuniyet kazandırma dürtüleri, disiplinin olmaması ve her türlü dış otoritenin reddedilmesi ile tüketici kültüründen mustarıptır. Bu nedenle, Tanrı veya dünya görüşlerinin dışında daha yüksek ilahi bir varlığa olan inançları agnostisizm ile sınırlıdır. Taylor, Hristiyan inancı, öz disiplin ve uygarlık düzeni arasında önemli bir bağlantı olduğunu iddia eder.¹⁶¹ Sekülerleşme ile birlikte insanların kendilerini gerçekleştirmeleri için güçlü bir öz disiplin etiğine ihtiyaç duymadıklarını hissetmelerini sağlamıştır. Bu kişisel sınırların aşılması, öz disiplinin etiği ile

¹⁵⁸ Taylor, 2017, 8, 11.

¹⁵⁹ Heyns, *age*, 71.

¹⁶⁰ Taylor, 2018, 202.

¹⁶¹ Taylor, 2017, 568-570.

medeniyet düzeni arasındaki bağı koparmakta ve onları örgütlü dinlerden veya kiliseden uzaklaştırmaktadır.¹⁶² Bu durumda anlam ufkunun çöktüğü söylenebilir.

Taylor ayrıca, içkin düzende yaşanmış bir yaşamda gerçekleşen olayın, kendini gerçekleştirme ve kendine hoşgörü arayışının seküler ve hedonistik bir arayış olduğunu belirtir. Bu tür bir yaşam tek taraflı, dar, sade ve daha yüksek bir amaçtan yoksundur. Bundan daha anlamlı bir yaşam olduğunu anlayanlar, ruhsal içgüdülerini takip eder ve kendi yollarını takip etmek için anlam ufuklarını genişletirler. Disiplinli, araçsal kimlikleri ile tek taraflı aklın üstünlüğünün suçluluk ve aşağılık duygularından kurtulmak isterler. Her birey için odak; uyum, kişisel sağlık gibi etkenleri içeren kendi ruhsal bütünlüğünü keşfetmek için zihin, beden ve ruh birliğinde bütüncül bir yaklaşıma dönüşür.¹⁶³

Taylor, bir kişinin kendi manevi derinliğinin ve bütünlüğünün geri kazanılmasının, otantiklikle hayati derecede ilişkili olduğunu söyler. Taylor'un bahsettiği manevi iç görünümün ancak aşkın bir biçimde otantikliğin yeniden kazanılması yoluyla yeniden canlandırılabilceği veya yeniden keşfedilebileceği kabul edilebilir. Düzgün ve dar bir otantiklik görüşüne yol açan tüm içe yönelim yöntemleri önceden belirlenmeli veya reddedilmelidir.¹⁶⁴

Taylor'a göre Hristiyan inancının, özellikle Augustinus başta olmak üzere, diğer çağlardan gelen düşünürlerle bağlantılar yoluyla daha dolu ve daha derin yaşanabilmesi için otantikliğin dikkate alınması gerekir. Taylor'ın anlayışı, kişinin içinde bulunduğu çağın doğasını anlaması, ancak bununla tanımlanmaması gerektiğidir. Kişi inandığı dinin geçmişinden, nasıl ortaya çıktığından ve geliştiğinden de haberdar olmalıdır. Bu arka planın motifleri ayrıca anlam ufku olarak da anlaşılabilir. Kişi aynı zamanda dini geçmişinin bugünkü çağa nasıl bağlı olduğunu da anlamalıdır. Yani, burada geçmişten gelen dili, yeniden öğrenme ve ileriye dönük bir süreç içinde şekillenme söz konusudur. Bu nedenle, Taylor'a göre Augustinus ve diğer Patristiklerin eserlerini incelemek anlam ufkunun genişletilmesine ve çağımızdaki dinin dar tanımlamalarının ötesine bakmaya yardımcı olacaktır.¹⁶⁵

¹⁶² Age, 578.

¹⁶³ Age, 594, 595.

¹⁶⁴ Age, 595, 596.

¹⁶⁵ Kuipers, Taylor, age, 1, 3.

Charles Taylor, Augustinus'un görüşleriyle oldukça yakından ilgilidir; *Benliğin Kaynakları*, *Seküler Çağ* ve *The Ethics of Authenticity* eserlerinde bolca ona atıfta bulunur. Taylor, şu andaki inancın din ve manevi gelenekler hakkındaki kendi kısıtlayıcı dogmatizmi ile sınırlı olduğunu fark eder. Hristiyanların otantiklik çağında nerede olduklarını ve bu çağdaki eksikliklerin ne olduğunu düşünmeleri gerekir. Taylor'a göre gerekli olan, yapılması gerekenler konusunda artan bir farkındalıktır; sonra geri dönüp, Orta Çağ'da bırakılan ahlaki değerleri ve ilkeleri geri almaktır. Taylor, boşluğu kapatmak için, Hristiyanların "daha açık, dürüst ve özgün bir inanca doğru hareket etmek için" koltuk değneklerini atmaları gerekiyor" demiştir.¹⁶⁶

Bu röportajdan anlaşılacağı gibi, Taylor bir kez daha inanç, maneviyat, din ve otantiklik arasında ayrılmaz bir ilişki olduğunu açıkça ortaya koyar. Taylor'ın belirttiği gibi, otantiklik hem kendimizi keşfetmeye giden yol hem de kendimizden Tanrı'ya giden içsel yolu açtığı için kendimizin ötesinde aşkın bir araştırmadır.¹⁶⁷

3.5. Charles Taylor'ın Otantiklik Kavramı ile İlgili Görüşlerine Yapılan Eleştiriler

Ruth Abey, Acumen yayınlarının *Philosophy Now* serisi dahilinde *Charles Taylor* kitabını yazmış ve Taylor'ın düşüncelerini genel olarak derlemiştir. Abey, aynı zamanda Cambridge yayınlarının *Contemporary Philosophy in Focus* serisinde yine *Charles Taylor* kitabının editörlüğünü üstlenmiştir. Abey bahsi geçen ilk kitapta Taylor'ın otantiklik hakkındaki düşüncelerini de yorumlar. Abey'e göre benliğin kendine özgü yönlerine vurgu yapmasına rağmen Taylor'ın otantiklik etiği, kendi kendine diyalog yaklaşımı ile çelişkili değildir. Abey'in düşüncesine göre otantiklik etiği, başkalarıyla paylaşılan özelliklerin yanı sıra başkalarıyla olan ilişkiler aracılığıyla anlaşılan özelliklerin önüne geçmemelidir. Cinsiyet, ırk, etnik köken, din veya sınıf gibi paylaşımlar da dahil olmak üzere, kişi için merkezi olduğu düşünülen yönlerle karşı herhangi bir yasak yoktur. Kişi kendini tanımlarken bu kısımları vurgular ve diğer insanlarla özdeşleşir ancak bu paylaşılan özellikler kişinin kimliğine dahil olduğundan ya da kişiye atfedilmekten ziyade kişi tarafından iddia edildiği ve başkaları tarafından onaylandığı kadar modern kimliğe bürünebilir.¹⁶⁸

¹⁶⁶ Age, 6.

¹⁶⁷ Taylor, 2018, 202; 2011, 29.

¹⁶⁸ Ruth Abey, *Charles Taylor*, (London: Acumen, 2000), 87.

Abey, Taylor'ın otantiklik iddiasının, bütün bireylerin kendi varlıklarını bulmalarına teşvik ettiğini ve bunu yaparken özgürlük, sorgulama, sorumluluk ve saygınlık gibi terimleri kullanarak bunu ahlaki bir zemine konumlandığını belirtir. Abey burada otantikliğin güçlü bir değerlendirme terimi olduğunu kabul ettiğini açıkça dile getirir ve bunu şu sorusu ile destekler: “kaç kişiye yaşamlarının herhangi bir yönünün gerçek dışı sahte veya yapay olduğu söylenmek istenir?”¹⁶⁹

Abey, Taylor'ın *Modernliğin Sıkıntıları* eserinde otantiklik arayışı için normatif bir çekirdek olduğunu göstermeyi amaçladığını belirtir. Abey, otantikliğin sadece bencillik, kendine karşı hoşgörü, kendini gerçekleştirme konusundaki modern yaklaşımın ahlaki bir kayba neden olduğunu düşünenlere cevap olarak Taylor'ın otantikliğin altında yatan ahlaki ideali ortaya çıkarmaya çalıştığını söyler.¹⁷⁰

Hanne Laceulle, otantiklik konusunda görüş belirten çağdaş düşünürlerin içinde Taylor'ı korodaki en etkili, doğru ve nüanslı seslerden biri olarak niteler. Laceulle, Taylor'ın otantik yaşam tarzının ahlaki değerini kişinin kendi değer yönelimine göre kabul ettiğini, özlü bir şekilde oluşturulmuş, sosyal ve kültürel anlam kaynaklarının ufkuna bağımlılığımızı kabul eden otantikliğin yorumlanmasını istediğini belirtir. Taylor'ın benmerkezcilik ve narsisizm ile ilişkilendirilerek eleştirilen otantiklik kültürünün çağdaş görünümünün ahlaki bir ideal olarak orijinal otantikliğin anlamı ile çelişkili olduğunu savunmasını önemli bir nokta olarak değerlendirir.¹⁷¹

Laceulle, Her ne kadar Taylor'ın otantiklik hakkındaki görüşünü, genel olarak otantiklik söylemini sarsan ve her iki sorunun tatmin edici bir çözümü için umut verici bir aday gibi görse de O'nu bazı açılardan eksik ve yetersiz bulur. Laceulle insanların toplumdaki konumlarının (örneğin baskın veya alt bir sosyal gruba ait olmak gibi), otantiklik ve özgürlük için gayet haklı bir şekilde ahlaki etkenler olarak tanınmasının yanı sıra kendini gerçekleştirme şanslarını da şiddetle etkileyeceği görüşünü ileri sürerek Taylor'ı bu noktaya değinmediği için eleştirir. Otantikliğin, kendini var olan kültürel anlam ve ahlaki ufuklara dayandırmayı veya bunlardan uzak durmayı gerektirebileceğini ifade ederek Taylor'un görüşünü yetersiz bulur.¹⁷²

¹⁶⁹ Age, 88.

¹⁷⁰ Ruth Abey, **Charles Taylor**, “Introduction: Timely Meditations in an Untimely Mode The Thought of Charles Taylor” ed. Ruth Abey, (New York: Cambridge University Press, 2004), 21-22.

¹⁷¹ Hanne Laceulle, **Aging and Self-Realization**, (Bielefeld: Transcript Verlag, 2018), 203.

¹⁷² Age, 205.

Guignon, otantiklik konusunda Taylor'ın düşüncelerine nerdeyse tamamen katılır. Hatta *Kimim Ben? Otantik Olmak* isimli kitabında Taylor'ın düşüncelerine sıkça yer verdiğini ve okuyucuları, Taylor'ın bu konudaki daha geniş çalışmaları olan *Sources of Self* ve *The Ethics of Authenticity* isimli eserlerine yöneltirse bunu kendi kitabı için bir başarı olarak addedeceğini belirtir.¹⁷³

Ferrarra, otantiklik hakkında görüş bildiren eser ortaya koymuş günümüz önemli düşünürlerinden biri olarak, Taylor'ın modernlik ve otantiklik arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalıştığını, otantiklik etiğinin şeceresini, Ferrarra'nın kendi metninde takip ettiği çizgilere oldukça yakın bir çizgide yeniden inşa ettiğini belirtir. Ferrarra, otantiklik kavramının bir versiyonunun Taylor'ın açıklamaları ile nihayet “etik kurallar” başlığı altında bir yer bulduğunu fakat bu açıklayıcı ifadelerden hiçbirinin, otantikliğin yansıtıcı yargıya dayanan ve potansiyel olarak yeni bir geçerlilik anlayışı ile ilişkisini ele almadığını ileri sürer. Taylor'ın görüşlerinde, evrenselcilik ile çoğulculuk gerçeği arasındaki gerçek bir uzlaşmanın nasıl olacağına dair açıklamanın eksik kaldığını dile getirir¹⁷⁴.

Appiah, Taylor'ın tanınma sorunlarının çoğuna modern sosyal ve politik yaşamın yol açtığı konusundaki görüşlerini kesinlikle doğru bulduğunu belirtir. Appiah, otantiklik etiğinden gelen, insanların özelliklerinin eşit olduğu, insanların aslında oldukları gibi, herkes tarafından kabul edilme hakkına sahip olduğu fikrine sahip olduğumuzu söyler ve Taylor'ı da bu konudaki fikrinde haklı bulur. Appiah, bunun nedeninin, birinin zaten gerçek anlamda Yahudi ya da eşcinsel olduğu halde, bu gerçeği gizlemelerini, olmadıkları bir şey gibi davranmalarını gerektiren bir şeyi reddetmemiz olduğunu belirtir.¹⁷⁵

Taylor, üzerine çokça konuşulan, yazılan, tartışılan günümüzün en önemli düşünürlerinden biridir. Aslında hakkında yazılmış daha pek çok eleştiri, görüş ve düşünce bulunmaktadır fakat bu çalışmanın konusu itibari ile burada sadece düşünürün otantiklik hakkındaki görüşlerine getirilen eleştirilere yer verilmiştir.

¹⁷³ Guignon, *age*, 19.

¹⁷⁴ Ferrarra, 1998, ix-x.

¹⁷⁵ K. Anthony Appiah, “Identity, Authenticity, Survival: Multicultural Societies and Social Reproduction”, **Multiculturalism**, ed Amy Gutmann, (New Jersey: Princeton University Press, 1994): 149-163.

4. SONUÇ

Otantiklik, insanların kendileri üzerine düşünmeye başladıkları zamanlardan itibaren ortaya çıkan gerçek benin veya asıl olanın ne olduğu sorusuna cevap ararken ortaya çıkmış bir kavramdır. Bugün Sokrates, “kendini bil” derken bile “otantik ol” demek istemiştir yorumunu yapabiliyoruz. Modern dönem öncesi otantiklik olarak tanımlanabilecek kişinin kendi içine dönmesi ile ilgili yaklaşımlar ile modern dönem otantiklik anlayışı arasındaki temel farka göz atarsak modern dönem öncesinde bireyin otantik olması, kendinden daha büyük bir şeyin parçası olması, Tanrı’ya yönelerek kendi içinde Tanrı’nın yansımaları görmesi olarak anlaşılmış ve yorumlanmıştır. Modern döneme geldiğimizde ise artık bu anlayış değişmiş ve birey tüm bu toplumsal veya dini yönlendirmeler olmadan kişinin kendi içine dönerek yalnızca kendini bulmasını öğütleyen yaklaşımlar hakim hale gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında modern otantiklik anlayışı kişiye sadece kendi ile fazlaca ilgilenmesi, kendi içine gerçek benliğini bulmak için yönelmesini ve bunu yaparken tüm dış etkileri bertaraf ederek etkisini en aza indirmesi hususunda bir baskı oluşturmuş ve hayatını bu şekilde yaşamazsa gerçek manada bir anlamı olmayacağını ileri sürmüştür. Birçok bu düşünceye karşı çıkan düşünür ise, otantikliğin bu şekilde bireyi kendisine fazlaca yönlendirip, içindeki gerçek benliğin ortaya çıkarmaya değer olduğunu söylemenin narsisizmi körüklediğini ve kendi ile çok ilgili, yaşadığı topluma duyarsız, atomik bireylerin oluşmasına sebep olduğu için otantikliği hastalıklı bir yaklaşım olarak değerlendirmiştir.

Peki kendini bilmemek, kendi gibi olmamak mümkün müdür? İnsan hangi şartlarda kendi olur hangi şartlarda olmaz? Tüm bunlara cevap ararken ortaya farklı düşünceler, farklı yaklaşımlar çıkmıştır. Kimileri kişinin gerçek benliğini bulması için toplumdan ve toplumun bireye dayattığı tüm değer yargılarından arınmayı ön şart olarak görmüş ve otantikliği bu şekilde tanımlamıştır. Kimileri ise bireyin benliği ve kimliğinin beraber yaşadığı toplum ile ilişkisi çerçevesinde gelişip oluştuğunu, toplumdan soyutlanmış bir bireyin kimliğinden bahsetmenin imkansız olduğunu savunmuşlardır. Varoluşçu düşünceye göre ise bireyin içinde keşfedilecek bir öz yoktur ama birey

otantik bir şekilde kendi özünü dış etkilere soyutlayarak inşa etmelidir. Otantiklik üzerine söylenen bunca söz arasında en anlaşılır olanlardan biri olan Guignon, otantik bir birey olmanın ne demek olduğunu gayet net bir biçimde özetliyor:

“... otantik bir birey olmak, içsel beni bulmak ve dışa vurmak için toplumdaki çekilme meselesi değildir. Otantik birey olmanın getirdiği şey, içerisinde yer aldığı toplumsal bağlam dahilinde neyin hakikaten ardına düşmeye değer olduğunu gören derin düşünceye sahip bir birey olma kudretidir.”¹⁷⁶

Bu açıklama birey-toplum arasındaki ilişkinin otantiklik açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiğine ışık tutuyor. Bu düşünceye göre birey ancak ilişkide bulunduğu anlamlı ötekiler ile diyalojik olarak kendi kimliğini inşa eder ve otantik bir tavır da bu yol ile geliştirebilir. Bu çalışmada her iki tarafın görüşlerine yer vermeye çalıştık fakat Taylor’ın görüşleri ikinci düşünce ile paralel olduğu için ağırlıklı olarak ikinci düşünce ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Taylor’a göre tüm bu tartışmaların ortasında otantikliğin göz önüne alınması gereken asıl özellikler yanlış anlaşılmakta ve gölgede kalmaktadır. Taylor, burada kendi önereceği çözümün ne otantikliği gözü kapalı savunuların yolundan, ne de tamamen karşı çıkanların yolundan gitmek olmadığını belirtir. Hatta bu ikisi arasında bir orta yol bulmanın da doğru bir tutum olmadığını iddia eder. Bu tutumun otantiklik kültürünün karmaşıklığı yanında çok basit kalacağını düşünür. Taylor’a göre her iki tarafın da haklı ve haksız yanları bulunmaktadır. Bu ideali övenler, eleştirilecek taraflarını görmezden gelerek onu saptırır. İdeale karşı çıkanlar ise onu narsisizm ile bir tutarak küçümser. Her iki tutum arasında orta bir yol bulmaya çalışanlar ise fayda-zarar hesabı yaparak avantajları için dezavantajlarına katlanmak, göz yummak gerektiğini düşünürler.

Taylor, otantiklik ile ilgili görüşleri iki ana kısma ayırarak tanımlar:

- A) i) kişi kendi benliğini sadece keşfetmez aynı zamanda yaratır veya inşa eder,
 - ii) kişi bunu kendine özgü bir biçimde yapar
 - iii) kişi bunu yaparken ahlaka ve toplum kurallarına muhalefet edebilir.
- B) i) ortak anlam ufukları tanımlamak gereklidir.
 - ii) diyaloga dayalı bir şekilde kendini tanımlama gerektirir.

¹⁷⁶ Guignon, *age*, 213.

Otantiklik ile ilgili bir yargıda bulunurken A'yı alıp B'yi görmezden gelmek Taylor'a göre yanlış ve eksik bir yaklaşımdır.¹⁷⁷

Taylor'a göre buradaki sorun, kötü sonuçlara olumlu ürünler için bedel ödemek ve katlanmak zorunda olmadığımızı anlamamızdan ziyade, otantikliğin basitleştirilmesini ve saptırılmasını önleyerek vadettiği büyük şeyleri gerçekleştirmeye nasıl yönlendirileceğidir. Bunun için Taylor, öncelikle otantikliğin geçerli bir ahlaki ideal olduğunu, ikinci olarak bu idealin rasyonel bir şekilde tartışılabileceğini ve son olarak bu tartışmanın önemli olduğunu kabul etmenin bir başlangıç noktası oluşturduğunu iddia eder. Bu kabullerden sonra atılacak adımlar, ortak bir anlam ufku tanımlamak ve kendimizi yumuşak göreciliğin belirsizlik tehlikesine bırakmamak, tamamen özgür olmasak da “demir bir kafeste” olmadığımızı idrak edip mücadeleye devam etmektir.

¹⁷⁷ Taylor, 2011, 59.

KAYNAKÇA

- Abey, Ruth. **Charles Taylor**. London: Acumen, 2000.
- Abey, Ruth, Nicholas H. Smith, Hubert L. Dreyfus ve ark. **Charles Taylor**. New York: Cambridge University Press, 2004.
- Adorno, Theodor W. **The Jargon of Authenticity**. çev. Knut Tarnowski, Frederic Will. Evanston: Northwestern University Press: 1973.
- Appiah, K. Anthony. "Identity, Authenticity, Survival: Multicultural Societies and Social Reproduction". **Multiculturalism**. Ed Amy Gutmann. New Jersey: Princeton University Press, 1994: 149-163.
- Bell, Daniel. **The Cultural Contradictions of Capitalism**. New York: Basic Books Inc, 1978.
- Berger, Peter. "On the Obsolescence of the Concept of Honor". **Changing Perspectives in Moral Philosophy**. ed. Stanley Hauerwas, Alasdair MacIntyre. Notre Dame: Notre Dame University Press, 1983.
- Bermann, Marshal. **The Politics of Authenticity: Radical Individualism and the Emergence of Modern Society**. New York: Atheneum, 1970.
- Bloom, Allan. **The Closing of the American Mind**. New York: Simon&Schuster Inc., 1987.
- Darnton, Robert. **The Great Cat Massace and Other Episodes in French Cultural History**. New York: Basic Books, 1984.
- Çüçen, A. Kadir. **Bilgi Felsefesi**. Bursa: Asa Kitabevi, 2005.
- Evrensel, Özcan. **Modernliğin Sıkıntılarını Aşmak: Otantisite Versus Otonomi**, <https://www.researchgate.net/publication/331075047> [01.032019]
- Ferrara, Alessandro. **Modernity and Authenticity: A Study of the Social and Ethical Thought of Jean-Jacques Rousseau**. Albany, NY: Sunny Press, 1993.
- _____. **Reflective Authenticity**. London: Routledge, 1998.
- Foucault, Michel. **The History of Sexuality: Volume I: An Introduction**, New York: Vintage Books, 1980.
- Golomb, Jacob. **In Search of Authenticity from Kierkegaard to Camus**. Routledge: London, 1995.
- Guignon, Charles. **Kimim Ben: Otantik olmak**. Çev. Abdüllatif Tüzer. Ankara: Lotus Yayınevi, 2008.

- Hegel, G. W. F. **Phenomenology of Spirit** Çev. A. V. Miller. New York: Oxford University Press, 1977.
- Heyns, Michael. **“Transforming Authenticity Appropriating The Concept of Charles Taylor from a Christian Point of View”** Master Tezi. North-West University, 2017.
- Jeffries, Stuart. **The Guardian**, The Quest For Truth, Bernard Williams, <https://www.theguardian.com/books/2002/nov/30/academicexperts.highereducation> [28.03.2019]
- Kant, Immanuel. **Pratik Aklın Eleştirisi**. çev. İ. Kuçuradi, Ü. Gökberk, F. Akatlı. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 1994.
- Kierkegaard, Søren. **The Sickness Unto Death: The Christian Psychological Exposition for Upbuilding and Awakening**. Çev., H. V. Hong, E. H. Hong. Princeton: Princeton University Press, 1980 [1849].
- Kuipers, Ron. Charles Taylor, Religious Belonging in an “Age of Authenticity”: Conversation with Charles Taylor (Part Two of Three). **The Other Jurnal**. <https://theotherjournal.com/2008/06/23/religious-belonging-in-an-age-of-authenticity-a-conversation-with-charles-taylor-part-two-of-three/> [20.03.2019]
- Laceulle, Hanne. **Aging and Self-Realization**. Bielefeld: Transcript Verlag, 2018.
- Lash, Christopher. **The Culture of Narcissism, American Life in an Age of Diminishing Expectations**. London: W.W. Norton & Company, 1979.
- Makkreel, Rudolf A. “Otantik Yorumdan Otantik İfşaya Doğru: Kant ile Heidegger Arasındaki Mesafeyi Aşmak”. **Heidegger**. ed. Özgür Aktok, Metin Bal, çev. Kurtul Gülenç. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2010: 309-332.
- Rossinow, Doug. **The Politics of Authenticity: Liberalism , Christianity and the New Left in America**. New York: Columbia University Press, 1998.
- Rousseau, Jean J. **Discourse on Inequality**. Çev. G. D. H. Cole. Indianapolis: Hackett, 1992.
- Sartre, Jean-Paul. **Being and Nothingness: A Phenomenological Essay on Ontology**. New York: Washington Square Press, 1992 [1946].
- Slater, Philip E. **The pursuit of loneliness: American culture at the breaking point**. Boston: Beacon Press, 1970.
- Taylor, Charles. **Sources of Self: The Making of The Modern Identity**. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1989.
- . **The Ethics of Authenticity**. London: Harvard University Press: 1991.
- . **A Secular Age**. London: Harvard University Press: 2007.
- . **Modernliğin Sıkıntıları**. çev. U. Canbilen. İstanbul: Ayrıntı Yay, 2011.
- . **Seküler Çağ**. çev. Dost Körpe, 2. bs. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
- . **Benliğin Kaynakları: Modern Kimliğin İnşası**. çev. Sema Aygül Baş, Bilal Baş 2. bs. İstanbul: Küre Yayınları, 2018.

Trilling, Lionel. **Sincerity and Authenticity**. Cambridge: Harvard University Press, 1972.

Varga, Somogy, Charles Guignon. "Authenticity", **Stanford Encyclopaedia of Philosophy**. Stanford: Stanford University Press, 2017.
<https://plato.stanford.edu/entries/authenticity/> [27.03.2019]

Varga, Somogy. **Authenticity as an Ethical Ideal**, New York: Routledge, 2012.

"Online Etymology Dictionary". Authentic,
<https://www.etymonline.com/word/authentic> [27.03.2019]

ÖZ GEÇMİŞ

1989 yılında Iğdırda doğdu. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümünden mezun oldu. Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen olarak çalışmaktadır.